

ZASAVSKI

Vestnik

LETO VI. — ST. 28.

TRBOVLJE, 13. julija 1953

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZASAVJA

Uredništvo: Obrajni odbor Socialistične zveze delovnih ljudi v Trbovljah — Urejuje in odgovarja uredniški odbor — Odgovorni urednik: Stane Šuštar — Tiska Mariborska tiskarna v Mariboru — Naslov uredništva in uprave: „Zasavski vestnik“, Trbovlje I., uprava redniška — Telefon št. 54 — Račun pri podružnici Narodna banka v Trbovljah št. 814-77-146 — List izhaja vsako sredo — Letna naročnina 300 din, polletna 150 din, četrtletna 75 din, mesečna 25 din — Posamezna številka 8 din — Rokopisi morajo biti v uredništvu najkasneje vsak petek dopoldne in se ne vračajo

HEJ BRIGADE, HITITE...

Kako bomo proslavili borbeni praznik 22. julij

Kakor vsako leto, bomo v našem okraju tudi letos slovesno obhajali »Dan vstaje« — borbeni praznik slovenskega ljudstva. Letošnje leto ne bo centralnega pohoda partizanskih patrolj, vendar je Okrajni odbor ZB Trbovlje organiziral za ta slavnostni dan slovesen pohod partizanskih patrolj iz naših centrov Trbovlje, Zagorje, Hrastnik in Radeče; cilj tega pohoda bo partizanska vasica Brunik nad Radečami.

Dvaindvajsetega julija se bodo torej ob dveh popoldne sašle partizanske patrolje iz navadenih središč našega okraja na Bruniku, kjer se bodo te patrolje pozdravile s patroljo, ki bo prišla iz Dolenske — z rudnika Krmelj. Na Bruniku, kjer

je okupator v času naše narodnoosvobodilne vojne požgal vas in ustrelil veliko število domačinov, bodo na kraju, kjer so te žrtve darovale življenje za našo svobodo, odkrili 22. julija spominsko ploščo.

Patrulje iz Hrastnika, Zagorja in Trbovelj bodo odšle na slavnostni kraj že dan poprej in spotoma obiskale razne partizanske kraje in iz časov NOV znane družine. Prav tako bodo občinski odbor ZB okraja Trbovlje na čast tega praznika slovenskega ljudstva organizirali na predvečer slavnostnega dne slovesne akademije. V krajih, kjer ne bo mogoče privediti akademij, bodo imeli občinski odbori ZB slovesne seje — ob tej priliki bodo pa po naših vrho-

vih zagoreli kresovi v spomin na veliki dan 22. julija 1941, leta, ko so v slovenskih gozdovih zapele prve partizanske puške proti okupatorju.

Na sam 22. julij bodo mestni odbori Zveze borcev skupno z okoliškimi podobori ZB organizirali pohode in izlete v bližnje okoliške kraje in v naravo. Tako bodo borci iz Trbovelj odšli

na ta dan na Partizanski vrh in Klek, Hrastničani na Kalske planine, Zagorjani na Pleše, borci iz Radeč pa na Brunik.

Prav lepo bodo proslavili 22. julij tudi člani »Svobode-Zasavje« in kolektiv trboveljske cementarne. Ti bodo tega dne v Spodnjih Trbovljah odprli prvi Dom Svobode v Sloveniji.

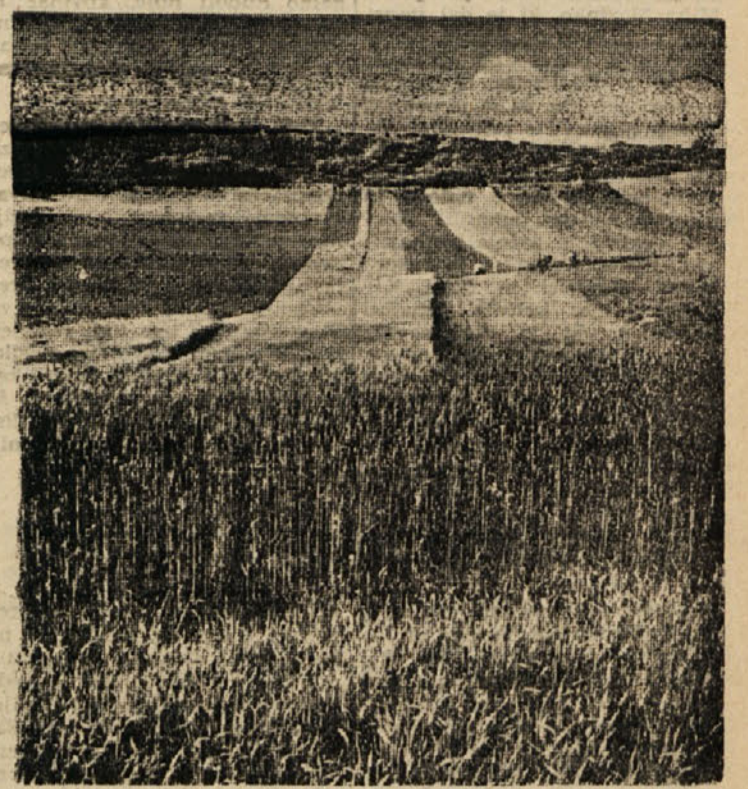
... in v Litiji

V Litiji bodo tudi letos proslavili Dan yseljdske vstaje nad vse slovesno in ob sodelovanju vseh množičnih organizacij. Letošnja proslava bo v lokalnem merilu, vendar bo zaje-

la ves kirši litijski okoliš od Janč in Štange do Vanč in Sv. gore, pa do Mamolja in Tisja ter krajev, koder je potekala v letih 1941 do 1945 nasilna okupatorjeva meja med Hitlerjevimi in Musolinijevimi carstvom. Pobude za organizacijo proslave je prevzela litijska Zveza borcev ob sodelovanju ZB iz Hotiča, Save, Vač, Šmartna in drugih krajev okrog Litije.

Krajevni odbor ZB je izvolil že več odsekov, ki so začeli z organizacijskimi pripravami. Poseben štab je določil proge za premikanje sedmih partizanskih patrolj, ki se bodo usmerile na zborna mesta v Litijo s krajev, kjer so se odigrale v času NOV važnejše akcije ali bitke. Ena izmed patrolj bo krenila s Tisja, kjer so se borci komandanta Staneta spopadli z Nemci že 24. decembra 1941 in jim prizadejati težke izgube. Druga patrolja bo krenila s pobočja Sv. gore mimo hribovske vasice Cvetež, kjer je padel pod zahrbtnimi strelji nemškega orožja Trboveljčan Lovže Hohkraut, kandidat CK Slovenije, eden izmed začetnikov uporniškega gibanja v Zasavju.

Posebna patrolja bo šla mimo Piškovega mlina pri Cirkušah, kjer je delovala v času NOV zasavska partizanska tiskarna in širila po vsej dolini uporniški tisk. Tudi v Vač, ki so bile med NOV nekaj časa partizanska republika, ko je bil tam izvršen na nemško postojanko drzen napad partizanskih minirjev, ki so na zvit način razrušili utrjeno nemško postojanko, bo krenila patrolja in šla nato mimo kmetij, kjer so dobivali partizanski podporo. Janče so najvišji vrh med Litijo in Ljubljano, bile so že v maju leta 1942 pričla večdnevni bitki med partizani in Nemci. Z Janč, kraja, ki je dal čutili Nemcem zmagovito partizansko orožje, bodo krenili starji borci mimo Štange in drugih vasi nad Litijo, kjer so se zadrževali in vzemirjali nemškega okupatorja. Takih točk, ki so pomembne v zgodovini NOV je v litijskem okolišu še več. Z vseh teh krajev bodo krenile v dnevih pred 22. julijem patrolje, ki bodo dospеле v Litijo na sam praznik ljudske vstaje. Zbor patrolj bo na ravnici nekdanjega gradu Grbina, ki je bil uničen kot nemška postojanka v času NOV. Na Grbinu bodo množične organizacije priredile kulturno-prosvetni program, zatem pa bo ljudsko rajanje.

Zito zori.

Lep jubilej v Loki

70-letnica Gasilskega društva v Loki. V nedeljo, 5. julija, so loški gasilci proslavili 70-letni jubilej svojega društva. Loka je bila tega lepega dne slovesno okrašena z zastavami in slavoloki. Ob 9. uri dopoldne se je pričela gasilska parada v Račici, pri kateri so sodelovala vsa gasilska društva radeškega sektorja. Posebno so se odlikovali mladi gasilci-pionirji loške osnovne šole.

Ob začetku slavnostnega dela slovesnost ob desetih dopoldne je tov. predsednik pozdravil vse zbrane in na kratko opisal zgodovino loškega gasilskega društva, ki je kaj pisana. Za njim je čestital Ločanom h gasilskemu jubileju še predsednik Okrajne gasilske zveze ter tov. Burkelje, ki je gasilce navduševal za delo. Govor o pomenu gasilstva, ki čuva naše domove in imetje, je imel tov. prof. Mlinar.

Nato je predsednik Gasilske zveze odlikoval zaslužne gasilce. Za 45-letno zvesto delo v gasilstvu je bil odlikovan predsednik društva tov. Baumgartner, za 40-letno delo tov. Mlinar in Culeto, ostali so pa prejeli odlikovanje za 30-, 25- in 20-letno gasilsko delo. Vseh odlikovancev je bilo deset. Okrajna gasilska zveza je podelila Gasilskemu društvu v Loki za njegovo 70-letnico lepo diplomu.

Popoldne je bila v Račici sektorska gasilska vaja, kjer je sodelovalo 7 motorik. Improvizirali so požar v vasi. Vaja je uspela. Pri njej so sodelovali tudi pionirji-gasilci, ki jih neutrudno vadi tov. Dominik Culeto. — Cisti izkupiček popoldanske gasilske veselice, ki je uspela, je namenjen za nakup gasilskih cevi in ostalega potrebnega gasilskega orožja.

Stoletnica rudarske godbe v Hrastniku

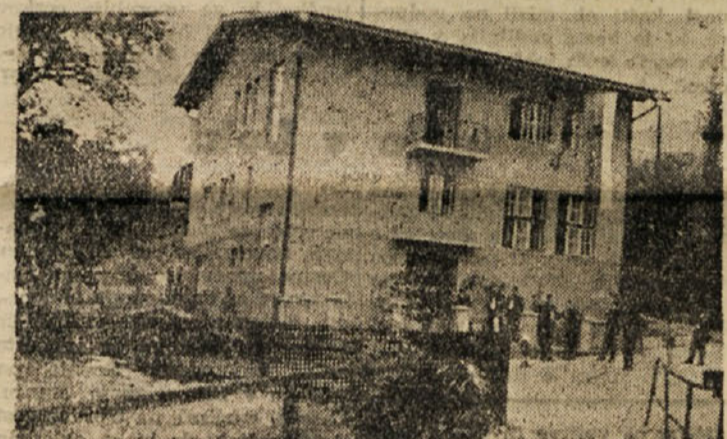
Otvoritev Godbenega doma v počastitev stoletnega jubileja

Sto let je poteklo, odkar je hrastniška rudarska godba začela s svojim kulturnim poslanstvom med rudarji v Hrastniku. Žel, 1849 je deloval po zapiskih v Hrastniku pihalni kvintet, ki

in raznih drugih slovesnih prireditvah hrastniških delavcev, sodelovala je nadalje na številnih izletih »Svobode«, tako tudi na velikem zletu »Svobode« v Celju leta 1935. Med okupacijo

nikov, 15 mlajših godbenih moči ter 9 učencev. Godbi načeluje kot predsednik neutrudni Franc Sihur.

Redki jubilej svojega 100-letnega dela in umetniškega prizadevanja je hrastniška rudarska godba na pihala praznovala v nedeljo, 5. julija t. l. pred svojim novim Godbenim domom. Novozgrajeni dom hrastniške rudarske godbe je seveda njen ponos. Godbeniki so ga zgradili v rekordno kratkem času — v štirih mesecih — pri čemer so sami godbeniki in ostali prijatelji godbe opravili 14.000 prostovoljnih delovnih ur. Poleg samih godbenikov sta se pri tem prostovoljnem delu najbolj odlikovala Ernest Sihur in Zvonko Biderman. Da je bilo mogoče zgraditi ta lepi dom hrastniških godbenikov, gre velika zahvala upravnemu odboru in upravi rudnika Trbovlje-Hrastnik, ki sta nudila godbi pri gradnji doma vse pomoč. Prav tako je treba izreči priznanje Gradbenemu podjetju »Granit« iz Slov. Bistrice, ki mu je zahvaliti, da je bil Godbeni dom hrastniških rudarjev do določene

je sodeloval pri slovesni otvoritvi nekdanje Južne železnice, po kateri je stekel prvi vlak skozi zasavsko dolino Kvintet je bil tadaj še privatnega značaja. Leta 1853 je pa bilo pri tej godbi 12 godbenikov, ki so imeli že svojega kapelnika, tako da lahko govorimo že o organizirani godbi.

je šla hrastniška rudarska godba na pihala skupno s svojim kapelnikom Jožetom Brunom in vsemi instrumenti v NOV. Bilo je to meseca julija leta 1944.

Prvi kapelnik hrastniške rudarske godbe na pihala je bil Jože Puncer, ki mu je sledil njegov sin Herman, nato pa Anton Verdaž, Alojz Draksler, Ivan Dolinar, Franc Završnik in Franc Pavlič iz Trbovelj. Od leta 1919 do 1933 je bil kapelnik godbe Franc Turnšek, od leta 1933 do 1942 pa Jože Kumlane. Za njim je prevzel vodstvo godbe Jože Brun, sedanjji kapelnik godbe JLA v Ljubljani. Po osvoboditvi je prevzel mesto kapelnika pri tej godbi spet Jože Kumlane, ki je ostal na svojem mestu do leta 1949, od tega leta dalje pa vodi rudarsko godbo na pihala v Hrastniku Viktor Malovrh.

Hrastniška rudarska godba je igrala na nešteti prvomajskih proslavah tamkajšnjih rudarjev

Danes šteje ta častitljiva godba, ki je vključena v Delavsko prosvetno društvo »Svoboda I« v Hrastniku, 23 starejših godbe-

nega roka končan. Podjetje »Granit« je na domu izdelalo svoj specialni omet na fasadi poslopja, za kar gre podjetju posebna zahvala poleg njegovga prostovoljnega dela še za to, da je svoja dela na tej zgradbi izvršilo za 260.000 din ceneje, kot je določal proračun. Enako zahvalo zaslužita poslovodja »Granita« tov. Janežič ter delavski svet tega gradbenega podjetja.

Na dan jubileja hrastniške godbe, 5. julija t. l., se je zbralo ob devetih dopoldne pred novim Godbenim domom nekaj tisoč ljudi, ki so prisostvovali slovesni otvoritvi tega doma. Hrastniška rudarska godba je ob začetku slovesnosti zaigrala dve partizanski korčnici — nato pa je imel otvoritveni govor predsednik godbe tov. Franc Sihur, ki je pozdravil vse navzoče, med njimi člana centralne uprave Zveze rudarjev Jugoslavije tov. Steva Srdjana iz Beograda, direktorja rudnika Trbovlje-Hrastnik tov. Lojzeta Ribiča, Janka Liško, tajnika IO LPS ter ostale goste. Sedanjji kapelnik

Priprave za proslavo občinskega praznika v Zagorju

V Zagorju bodo 9. avgusta t. l. prvič slovesno praznovali svoj občinski praznik. Ljudski odbor mestne občine Zagorje praznik mesta Zagorje, ker je bil v noči od 8. na 9. avgusta leta 1941 izvršen prvi partizanski napad na žandarmerijsko postojanko okupatorja v Zagorju. Po tem napadu so Nemci 9. avgusta 1941. leta odpeljali

mного Zagorjanov v koncentracijska taborišča, od koder se jih je vrnilo le malo. — Postavljen je poseben štab, ki bo skrbel za dobro organizacijo proslave te slovesnosti in za kvalitetno izvedbo prireditev na tem slavu, da bodo res vredne revolucionarnih tradicij zagorskega rudarskega kraja.

Slediti je ogled novega doma, godba je pa nato zaključila otvoritveno slovesnost s predvajanjem nekaterih skladb. Za tem je bilo pripravljeno slavnostno kosilo, na katerega so bili povabljeni vsi tovariši, ki so s svojim delom največ pripomogli k tako hitri zgradbi Godbenega doma, ki bo odlej žarišče glasbene kulture v Hrastniku.

oddih in letovanje na Izlahah, v Rimskih Toplicah, v Laškem, Radovljici, v Crikvenici, Splitu in v Avstriji. V vseh teh krajih bodo letos letovali ti otroci. Že 13. julija bodo odšle te sirote na Izlake, kjer bodo letovali otroci pod 10 leti starosti, nad 10 leti starji otroci bodo pa tamkaj taborili pod šotiri.

Vsa ta letovanja, ki jih bo izvedla Zveza borcev, so pa razumljivo zvezana z velikimi stroški za preskrbo in prehrano 250 otrok GO ZB NOV Slovenije je daroval v ta namen 140.000 din; ta znesek pa seveda ne bo zadostoval za kritje vseh izdatkov. Zato se je okrajni odbor ZB obrnil na razna naša večja podjetja za pomoč, vendar je bil odziv na to prošnjo — kaj žalosten! Svoje prispevke so dali le Strojna tovarna »Miha Marinko« v Trbovljah, Trgovsko podjetje »Preskrba« v Trbovljah in Kolodvorska restavracija v Zidanem mostu. Vsi ostali so pa odgovorili, da nimajo sredstev, ali pa celo sploh niso odgovorili...

Okrajni odbor ZB Trbovlje je prav tako poslal na okrevanje in oddih na Izlake starše in sorodnike naših narodnih herojev, in sicer tovarišico Pavlo Kešeto, ženo pokojnega heroja Franca Salamona, očeta Ivana in Franca Vreska ter vnujkinjo pokojnega Franca Fakina — Tatjano Jan. Enako je ta okrajni odbor na eni izmed svojih zadnjih sej sklenil, da se po te-renih izvedbo sestanki z vdovami in otroki padlih borcev, nadalje se bo okrajni odbor ZB še posebej pozanimal, kako je s štipendijami otrok naših padlih borcev

Naročite in čitajte

„Zasavski vestnik“

„Svoboda-Zasavje“ v Trbovljah

bo v torek, dne 21. julija 1953 ob 18. uri, na predvečer praznika »Dneva vstaje« slovenskega ljudstva slovesno odprla

prvi Dom Svobode v Sloveniji.

Slavnost bo združena z odkritjem spominske plošče, otvoritvijo Doma in z uprizoritvijo J. B. Priestleyeve igre »Inšpektor na obisku«.

Dne 22. julija 1953 bo v Domu »Svobode-Zasavje« prva kino predstava, na terasi pa

DOMAČA ZABAVA

ob zvokih društvenega tamburaškega orkestra.

ODBOR

Odlomki iz zgodovine delavskega gibanja v Zagorju

Poživitev političnega in kulturnega dela po letu 1935

(Nadaljevanje)

Leta 1935 so se začele razmere na kulturno-prosvetnem področju boljšati, ker so takrat začeli prihajati politični aktivisti iz šol SZ Prvi je prišel Miha Marinko, ki je dal smernice za bodoče delovanje. Kmalu nato je prišel Ciril Groznik, ki pa k zboljšanju ni mnogo pripomogel. Pač pa se je položaj znatno popravil s prihodom Jožeta Marna in Franca Farčnika. Ta dva tovariša sta v delavske vrste prinesla nove naloge in zasejala novega duha.

V revirje je začela prihajati tudi literatura, ki so jo razpečavali Skojevcji in člani KP. Ilegalno je pričela izhajati knjižnica, ki je obravnavala razne probleme, tako n. pr. »Kako je s cerkvijo«, »Dinamit na daljnem Vzhodu« itd. Kmalu potem je bil v Ljubljani sklican ilegalni sestanek, na

katerega so prišli med drugimi tudi rudarji iz revirjev. Na tem sestanku so sklenili, da bodo začeli izdajati časnik z imenom »Delavski obzornik«. Odgovorni urednik tega lista je bil ilegalno Rudolf Rojc, kovinar iz Most pri Ljubljani. Ilegalni glavni urednik je pa bil Franc Leskošek, poleg njega Tone Cufar.

Tudi Zagorje je imelo svoja gibanja in poverjenika za ta list. Ker je bil časnik precej popularen in ker je obravnaval probleme, ki takratni buržoaziji niso ugajali, je bil kmalu po svojem rojstvu trikrat zaporedoma zaplenjen in četrtič prepovedan. Tako je delavstvo Slovenije in s tem tudi revirjev spet ostalo brez svojega glasila. Vendar to ni trajalo dolgo, ker je uredniški odbor obstajal še nadalje in začel izdajati list »Stara pravda«. Tudi ta časnik

ni dolgo izhajal, kajti bil je zaradi svojega naprednega pisanja prepovedan.

Ker ni bilo več možnosti, da bi izdajali nov list, je stopil konzorcij v stik s tov. Josipom Vidmarjem, ki je izdajal »Bojevnik«. Vendar je bil tudi ta časnik po nekaj mesecih zaplenjen in prepovedan. Toda delavstvo zaradi tega še ni vrlo puške v koruzo, marveč je začelo izdajati nov časnik pod imenom »Delavski list«, pri katerem so sodelovali Franc Leskošek, Tone Cufar, Branko Krefc in Tone Tomšič. Tudi ta list je bil kmalu zaplenjen in ni več izhajal.

Leta 1936 je začela izhajati »Ljudska pravica«, glasilo KP. Glavni urednik je bil Miško Kranjc. Tudi v Zagorju so razpečavali precej »Ljudske pravice«. Člani Partije so zbirali prispevke za tiskovni sklad, napravili časopisno desko, na katero so lepili vsak teden »Ljudsko pravico«, tako da so prišli do nje tudi tisti, ki niso imeli sredstev, da bi se nanjo naročili. S tem listom se je počivilo tudi splošno politično stanje, saj so se na pobudo ljudstva večkrat vršila večja zborovanja pod okriljem Zveze rudarjev

Ziviljenjske razmere rudarjev so se le počasi izboljševale. Gospodarska kriza je sicer ponehala, toda naraščala je dražina. Obrtniki so začeli navijati cene. Zlasti občutna je bila podražitev mesa. Takrat so po navodilih KP ustanovili pri Splošni gospodarski zadrugi lastna mesarjina in se vključevali v zadrugo. Da bi si privatniki obdržali stranke, so začeli dati meso na up. včasih celo zastoj. Ker delavci niso razumeli položaja, oziroma ker niso bili pravočasno poučeni, so spet začeli kupovati meso pri privatnih mesarjih, zaradi česar je moral zadruga ustaviti svoje poslovanje, ker je bila nerentabilna.

Kulturno delovanje se je takrat vidno dvigalo. Zelo dobro je delovalo društvo »Svoboda«, v katero so ponovno sprejeli celokupni pevski odsek »Kolesarskega društva« v »Svobodo« sta se vključila tudi Jože Marn in Franc Farčnik. »Svoboda« je uprizorila več proletarskih iger kot na primer »Detektivi Megla«, »Malomeščani«, »Rdeče rože«, »Ciganji« itd. Vse igre je režiral Franc Farčnik. Tudi pevski odsek je priredil več kulturno-prosvetnih večerov. Vse prireditve so bile dobro obiskane.

V letu 1935 je »Svoboda« priredila splošni delavski zlet v Celje. Na zletu so člani vzklkali razna gesla kot: »Svoboda tiskala«, »Svoboda govoral«, »Svoboda združevanje« itd. To je bila takrat veličastna manifestacija vseh »Svobe« Slovenije. Tak revolucionarnost pa seveda ni bila vseh takratnem režimu, zato je bila »Svoboda« drugi dan po zletu razpuščena. Po nekaj mesecih so potem ustanovili kulturno zvezo »Vzajemnost« in delo je teklo nemoteno naprej.

»Vzajemnost« je uprizorila na Lokah pri Zagorju tudi »Dedka Mrzaca«, ki je obdaril otroke siromašnih delavcev Takratne-

mu kaplana na Lokah, Benediktu, pa to ni bilo po volji; vložil je tožbo, na podlagi katere je bila »Vzajemnost« razpuščena.

Leta 1936 se je Partija v Zagorju močno razgibala. Imela je zadosti dobrega kadra. Prišlo je do enotnosti. Prenehale so razne frakcije, ki sicer v Zagorju niso bile tako vidne. Opaziti je bilo, da se je preosnovalo vodstvo Partije, ki mu je prišel na čelo tovariš Tito.

Partija je imela več sestankov in konferenc. Ena izmed teh konferenc je bila v Skledovcu. Udeležili so se je zagorski rudarji, iz Ljubljane je pa prišel Jože Vilfan. Druga podobna konferenca je bila v St. Lambertu. Na njej sta bila med drugimi tudi Tone in Vida Tomšič. Na teh konferencah so obravnavali mednarodni politični položaj, volitve, gospodarsko stanje rudarjev itd. Na eni teh konferenc so sklenili ustanovitev akcijskega odbora za pogajanja s TPD in ustanovitev Ljudske fronte.

Leta 1937 so se ljudske množice v Zagorju zelo razgibale. Tudi ekonomski položaj rudarjev se je nekoliko popravil, ker je TPD dobila nekaj naročil iz tujine, zlasti iz Italije, ki je bila v vojni z Abesinijo.

Tudi na kulturnem področju smo napredovali. Imeli smo več predavanj, dramske prireditve so pa sledile kar ena za drugo.

Leta 1937 je grozila nevarnost, da ustavimo obrat Kisovec, ker so tamkaj izčrpali premožne zaloge Pod Lokami, na parceli Sršena in Dolinška, so pa bile še obširne plasti premožja. Toda oba kmeta nista hotela sprejeti pogojev TPD za odkup posestva. Zaradi tega je družba hotela ustaviti kisovski obrat. Lačne družine rudarjev, predvsem rudarske žene, so šle demonstrirati proti opustitvi dela v obratu Kisovec ob priliki prihoda glavnega tajnika TPD in zahtevali, da se zemlja odkupi. Ko je tajnik opazil množico, je čimniško rekel: »Nam ni treba, da bi skrbel za vas za vas naj poskrbi država!« — To stanje so pozneje uredili. Na pritisk rudarskih žena sta se kmeta Sršena in Dolinšek uklonila in svoja posestva prodala Rudarsko delo se je nadaljevalo.

Leta 1938 so bile razne konferencie. Sklicali so jih v glavnem zaradi državnozbornih volitev. Prva teh konferencie je bila v stanovanju bivšega ministra dr. Kukovca. Na njej so postavili formalno kandidatno listo Ljudske fronte. Za kandidata so bili določeni tovariši Jože Lacko, Lojze Hohkraut, dr. Lončar, Franc Leskošek in drugi.

Druga konferenca Ljudske fronte je bila v Zaprčiču na Hrvaškem. Na njej so bili navzoči tudi delegati iz Zagorja. Sklenili so da naj gredo člani Ljudske fronte na volitve skupaj z dr. Mačkom, t. j. s hrvaško-seljske stranke, ki je takrat predstavljala opozicijo.

Volitve so bile v decembru. V Zagorju so šli levičarji samo-

Slavnosten vpis in določanje imena notorojenčkov v Zagorju

Kakor smo že poročali, so v Zagorju začeli uvajati slovesen način določanja imena in vpis novorojenčka v rojstno knjigo. Ko sem se pri predstniku ljudskega odbora mestne občine pozanimal za podrobnosti tega novega obreda, me je le-ta povabil, naj se udeležim take slovesnosti. Seveda sem se rad odzval povabilu in ker bo ta novost gotovo zanimala širši krog naše javnosti, bom o tem nekaj več povedal.

V poročni dvorani ljudskega odbora mestne občine Zagorje so se zbrali oče in mati, priča (bota) in matičar. Dvorana je bila slavnostno opraviljena ter napravi na navzočega kar resen vtis. V dvorano je vstopil predsednik mestne občine tov. Lukač, pozdravil navzoče ter nagovoril starše in pričo približno takole:

»Kot je sklenitev zakonske zveze nezakonjena, tako se tudi določitev imena in vpis novorojenčka v rojstno matično knjigo sporazumno z željo staršev in priče na podlagi zakonskih osnov lahko opravi na poseben način pred organom ljudskega odbora. Ta vpis naj bo slovesen dogodek za starše novorojenčka in za vsa vaša družina; s tem dajemo poudarek pomembnosti množitve naših ljudi, na drugi strani pa naj bo ta slavnosti vpis tudi eden izmed dokazov, da država in ljudska oblast čuvata in blaginja nad našimi najmlajšimi.

Ker imata oče in mati iste pravice in dolžnosti do otroka in ker sta dožnja oba skupno skrbeti za njegovo nego in vzgojo, mi je v dolžnost povedati ob tej slavnosti priliki nekaj misli:

Zelim novorojenčku, da bi bil zdrav in da bi rastle v ponos in veselje svojih staršev. Njegov nalog pa je, da bo otrok vzgojen v poštenega in zavednega državljana Titove socialistične Jugoslavije. Zavedati se moramo, da pače breme vzgoje otroka poleg šole predvsem na starše in da to ni majhna dolžnost, kajti ob misli na podporo, ki jo bosta roditelja v svojih starih letih lahko uštevili od otroka, je v prvi vrsti dolžnost

staršev, pomagati naši družbi, da bo otrok zrasel v človeka, ki ga po potrebovala naša družbena stvarnost, da bo lahko ob vsakem koraku pokazal svoje moralne vrline, ki morajo biti vrline človeka naše socialistične družbe.

Nato je vzel predsednik otroka v svoje naročje ter nadaljeval:

»Na predlog in željo staršev in priče (bota) dajem otroku ime Zivan, ki mu naj bo milo in drago ter v pomoč.«

Ko je predsednik oddal novorojenčka spet priči, je nadaljeval:

»Tebi, tovariš France, kot priči pri tem slavnostnem vpisu pa poleg ama na srečo, da tudi tvoja naloga ni majhna; skoraj je enaka naloga staršev, kajti stariš bo moral ob strani svojemu varovančku ob vseh prilikah in neprilikah, ki ga bodo doletele na življenjski poti, poleg tega boš pa moral biti tudi posrednik vzgoje tega otroka in pomočnik njegovih staršev, da bo tvoj varovanček zrasel v poštenega in zavednega državljana nove Titove Jugoslavije.

Zelim mlademu državljanu mnogo zadovoljnih, srečnih in zdravih let ter veliko uspehov v življenju.

S Titom v socializem!

Po tem slovesnem nagovoru smo bili vsi vidno gneteni; ko smo zapuščali slavnostno dvorano, je vsak pri sebi razmišljal, kakšna razlika je danes v odnosih do otrok med nekdanjo kraljevo oblastjo Jugoslavije in med novo ljudsko oblastjo.

Kolikor mi je znano, niso še nikjer — razen v Zagorju — v našem okraju uvedli slovesnega načina določitve imena in vpisa novorojenčka v rojstno matično knjigo — v našem okraju smo pa slovesno vpisali doslej že deset otrok. Otroke lahko vpisujejo na slavnosten način tudi nekaj mesecev po rojstvu. Ta slovesni vpis naj bi nadomestil zastareli način vpisa novorojenčka, ki ga uporabljajo cerkev in naj bi bil hkrati zadosten za tiste starše, ki niso dali cerkveno knjižico svojih otrok.

Neurje v Loki

Dne 3. julija je divjala nad Loko silna nevihta. Zlasti zadnja je bila zelo huda. Začela je padati tudi toča, ki pa na srečo ni napravila škode, pač pa je silni vihar od juga tpoed Brunka polegel koruzo in krompir. Silno neurje je naneslo na okrajno cesto, ki drži skozi Lo-

stojno na volitve in kljub veliki propagandi nasprotnih strank dobil 81 glasov.

Leta 1939 je prenehala brezposelnost v Zagorju. Rudnik je sprejel nekaj delavcev na novo. Nastajale so pač vedno večje potrebe po premožju zaradi bližajoče se vojne. Tudi plače delavstva so se na pobudo delavcev nekoliko popravile. Delavstvo je bilo takrat že organizirano v svojih sindikatih. Komunistična stranka se je vse bolj krepila, postala je bolj strnjena in enotna. Nehala so vsa nesoglasja. Videlo se je, da je centralni komitet KP v čvrstih rokah — v rokah tovariša Tita.

Konec

ko, kamenje, voda pa je zelo razlila cesto in glavni trg. Sredi ceste so nastali pravcati kanali, nevarni za pešce in živino. Cestna uprava se je pa le malo zmedla, da bi popravila cesto. Sploh se ljudje, vozilniki in šoferji pritožujejo, da je cesta proti Radečam in Sevnici na splošno v zelo slabem stanju. Zato bi apelirali na Upravo cest v Trbovljah, da bi si ogledala dejanski položaj te ceste in nato storila vse potrebno, da jo spravi v stanje, kakor je bila pred dvema letoma, ko jo je upravljala cestar domačin.

Neurje je tudi že dvakrat poskodovalo cesto na postajališču v Loki. Pred njim so veliki razvrti jarki od vode, ki dere navzdol kot hudournik. Pa tudi pred šolo in na šolskem dvorišču je vse razrito. V tem pogledu bi priporočal občinski upravi v Loki, da bi poiskala sredstva za temeljito popravilo nekdanje lepe ceste na postajališču, da se pešcem, ki hodijo ponoči po njej, ne pripeti kakšna nesreča.

Vinko Možina — Hraštnik

Muzikant Drejc

Dreju je bil smeh na dolgočasnih obrazih tako všeč, da je še močnejše raztegnil mehove. To pa je očitno razburilo svetnico na čelu spreveda, kajti z odličnimi koraki, ki jih ne bi prisojili njenim letom, je hitela proti muzikantu.

»Tako prenehaj s tem hreščanjem!« je ukazala.

»Kaj? Tole da je hreščanje?« se je zgrozil Drejc. »Živ krst mi se tega ni rekel, sedaj mi pa to očitaš ti, ki najbrž sploh nimaš posluha?«

»Me prav nič ne zanima, kaj so ti pravili drugi o tvojih muzikah, ga je prav tako odločno zavrnila svetnica. »Ukazala sem ti in stori!«

»Ali ima kdo pri vas nočno službo?« je poizvedoval Drejc.

»Kako to misliš?« ga je začudeno vprašala svetnica.

»Tako kot sem povedal, je vztrajal dalje. »Pri nas v koloniji nisem smel igrati podnevi samo takrat, kadar so imeli knapje nočno službo. Tega se bom, če treba, držal tudi v nebesih.«

»Nihče ne dela pri nas ponoči, ampak pregrešnih pesmi ne boš igral v nebesih.« mu je zabladala in čakala, kakšen vtis bodo napravile na muzikanta njene besede.

Ta pa je prezirljivo potegnili meh in zaigral, da bi vsakemu, ki ima količkat srca, stopile solze v oči.

»Čakaj, pokornik, le čakaj,« je javnila svetnica in mu zapretila s pestjo, »za to boš prejel zasluženo kazen!«

Nazadnje je spoznala, da se muzikant za njene grožnje ne zmeni; zato je prav tako naglo, kot je prišla, tudi odšla. Spet se je postavila na čelo procesije, ki se je pričela pomikati proti kapeli na vrhu grča.

Ko je Drejc izgubil procesijo izpred oči, je spet spetel harmoniko in se napotil naprej, v notranjost nebes. Ustavlil se je pred visoko stavbo, na kateri je bleščal napis: »Sprejemnica.« Angel, ki je stal pred vrati, ga je na njegovo željo odpeljal v pisarno.

»Kakšno delo bi najrajši opravil v nebesih?« ga je vprašala uradnica, ki je sedela za črveno, orehovo mizo.

»Jaz?« se je razveselil Drejc, ki je mislil, da si bo prvič lahko izbral delo po volji, »jaz bi najrajši igral v gostilni na harmoniko!«

»Kaj vam le pade v glavo!« se je raztogotila uradnica. »Saj ste pozabili, da ste v nebesih!«

»Ne, nisem pozabil, čeprav bi rad... Nimate potemtakem v

nebesih nobene gostilne, prav nobene...?«

»Ne nakopavajte si greha na dušo, ki uživa nebeško kraljestvo,« ga je posvarila uradnica. »Ker ste muzikant, boste igrali pri rajskih trobentah, ali pa peli v zboru. Kaj vam je ljubše?«

»Trobentati ne znam in se tudi ne bi rad naučil na stara leta. Pobjem, o to pa, včasih so rekli, da pri basih zalezem za dva,« se je postavil Drejc in zviška pogledal uradnico, ki je zapisala njegovo odločitev.

Poklicala je angela in mu naročila, naj pelje muzikanta v »Dom pevceve«. Ta je pomignil muzikantu, naj gre z njim in ga nato med drevedmi odpeljal do visoke hiše, kjer so domovali rajski pevci.

Spregledal je sveti Francisek, glavni nebeški zborovodja. Močno se je razveselil, ko mu je Drejc povedal, da je basist. Ni miroyal vse dotle, dokler ni preizkusil novincevega glasu; med igranjem na harmoniko se mu je obraz vse bolj širil, kajti Drejc je prav čisto prijel za tretjo oktavo.

»Kakšen obseg! Kako čist glas v nižinah,« se je čudil Francisek. »Prvi basist nebeškega zbora boš, najboljši pevec...«

Dreju so nato prinesli dolgo belo haljo, rjavo čepico in tople copate, obrobline z zajčjim krznom. Sprva se je tega oblačila branil, a ko so ga pregovo-

rili, da ne gre drugače in da so vsi navadni nebeščani tako oblečeni se je slednjič vdal. Obenem so ga opomnili, da ni začelno, da bi nosil po nebesih harmoniko; prav nerad je je odložil v omaro, ki so mu jo dodelili v trajno uporabo. Trenutek, ko je bil v sobi sam, je izkoristil za to, da je vtaknil v slamnjačo steklenko, ki je je želel očuvati zase.

Prav nestrpno je Drejc čakal na prvo pevsko vajo, ki je bila napovedana za naslednje jutro. Sam Francisek ga je odpeljal v majhno dolinico, ki je imela obliko amfiteatra. Po sredi je bila ložna z majhnim zidom. Na levi strani pregrade so bile zbrane pevke, na desni pa pevci. Vsi pevci so začudeno opazovali novince, ki mu je njihov zborovodja izkazoval tolikšno čast. Drejc je kmalu opazil, da so začele sopranistke nekaj šušljati in da ga najbrž prav pošteno obirajo. Zato se je naglo poslovil od Franciška in se postavil k basistom. Najbrž je storil to prepozno, kajti med tem se je ločila od obrekovalk pevka in stopila k pevovodji. Njuna pogovora Drejc ni slišal, vendar pa je razbral iz njenih skrivnih pogledov, da imata njega v mislih. Po daljšem prekanjanju je pevka užaljena odšla na svoje mesto; očitno ni dosegla, kar je želela in pričakovala.

»Dragi pevec!« je začel Francisek z mehkim, prijetnim gla-

som. »Danes smo dobili novega pevca in mislim, da ne pretiravam, če trdim, da najboljšega, kar jih je kdaj koli pelo v nebeškem zboru...«

Njegove besede je oglušilo nezadovoljno negodovanje pevke. S težavo se je pevovodji posrečilo, da je spet dosegel mir. S prav tako prijetnim glasom, ki se mu je poznala pritajena jeza, je nadaljeval:

»Čutim in mislim, da nekateri dvomijo v resničnost mojih besed. Zavist se je porodila v njihovih srclih. Dokazati pa jim hočem, da sem govoril resnico!«

Pomignil je Dreju in zaigral na harmoniji. Ta pa se je iz gole kljubovalnosti potrudil in mu sledil skoraj do tretje oktave.

Zdaj je zaslišal mrmrajoče odobravanje, ki ga je skušal preglasiti zlobni ženski posmeh. Ozri se je okrog sebe in z zadovoljstvom opazil, da ga večina pevcev spoštljivo ogleduje.

Začel se z vajo. Drejc, ki ni poznal pesmi, je basiral pravna rahlo. S tem je neznanstvo ustregel nekaterim sopranistkam, ki so hotele prevpiti ves zbor. Da bi pokazal vse sposobnosti novega basista, je začel Francisek vaditi pesnitev: »Izgovor angela Mihaela v peklu.« Drejc je solo partije, ki so mu bile neznanstvo všeč, kajti njegove misli so bile pri Mihaelu, ki se srečen veseli v peklu, odpel tako občuteno in dovršeno, da so mu morali pevci navdu-

šeno pritrdjevati, tercijske pevke pa pokati od zavisti.

Popoldne ga je obiskal sveti Martin. Krepko mu je stisnil desnico in ga prisrčno pozdravil:

»Veseli me, da so te spustili v nebesa,« mu je zaupal. »Harmonikarja že dolgo pogrešam. Imeli smo dva, pa sta prsto-voljno odšla v peklo, glej, da jo tudi ti ne pobrišeš...«

»Strašno me miha, Martin,« je priznal Drejc. »Pusto je pri vas!«

»Res je! Strašen dolgčas je v nebesih,« mu je pritrdil Martin in se previdno ozrl okrog sebe; ko se je prepričal, da ni nikogar v sobi, je prav zaupno vprašal Drejca: »Pa imaš kaj krepkega s sabo, a?«

»Imam, Martin!« mu je ta naglo priznal. »Tebi, našemu vinskemu patronu in stari sablji, ga dam zadnji kapljo.«

Presenečen nad tolikšno prisrčnostjo si je Martin z rokavom otri solzo, kajti tako iskrenega prijatelja vesoljna nebesa niso premožla. Drejc je medtem izvlekel iz slamnjače steklenko in mu jo ponudil. Menda še nikoli noben pijanec ni boji hlastno zgrabil steklenice, kot jo je to pot sveti Martin. Naglo je zamisljal, pritisnil duček k ustom in počasi, preudarno dvigal steklenico.

(Dalje prihodnjih)

Trbovlje in slovenski jezik

Nikjer v Sloveniji nisem do zdaj čul toliko grdih tujih spakečank kot prav v Trbovljah. Hudo mi je storilo, ko sem nekoč slišal petletnega fantka, ki je svoji materi povedal, da mu je »en dež v šuh padel«. Med okupacijo mi je neka ženska pokazala par čevljev in dejala, da je za starega kupila šuhe. Ko sem jih pogledal, sem ji rekel, da so to v resnici šuhi (bili so iz nemškega umetnega usnja), potem ji pa pojasnil, da smo Slovenci doslej nosili le čevlje in da nas šele okupator sil, da nosimo šuhe, da pa bomo spet kmalu nosili čevlje. Se danes Trboveljčank kupujejo čuker, puter, med okupacijo so kupovale štumle na punkte, sedaj pa se vedno kupujejo štumle, celo najlon štumle ima marsikatera mlada, pa tudi stara Trboveljčanka.

Toda ne samo takšne in podobne spakečanke slišiš v Trbovljah in v vsakem koraku, tudi drugače se dela nasilje slovenskemu jeziku. Kmalu po osvoboditvi se je na oglasnih deskah pojavil razglas, ki je takole začel: »Ker so se v zadnjem času s streljanjem pojavile razne poškode.« Pika! Pomislite, kakšna čast je doletela ta odvsnik stavek, ki se je tako osamosvojil in stal samostojno na razglasul. Kako ponosen je bil pač na to junštvo. Do takšnega ponosa mu je pripomoglo le skrajno malomarno razmerje sestavljalca razglasa do slovenskega jezika. Podpisnika razglasa sem takrat opozoril, da ima samo dvoje vrat do šolskega nadzornika, ki ima tri referente-učitelje in naj bi vendar enemu od njih dal pregledati razglas preden objavi takšen nestvor. Pa nisem bil nič dobrodošel s takšnim nasvetom.

Ko sem pozneje spet prišel v Trbovlje k prav istemu podpisniku razglasa, sem videl na njegovi pisalni mizi kup litografskih listov z napisom: »Za vzdržbo reda kuhinje je potrebno«. Ustanovljena je bila namreč menza, ki so jo pa takrat imenovali kuhinjo, in tisti listi naj bi vsebovali nekakšna pravila kuhinje. Ko sem tovariša vprašal, kdo je vendar avtor takšnega skrupala, mi je zabrusil, da sem birokrat. Takrat smo namreč na debelo preganjali birokratizem in smo vse mogoče pojave našega družbenega življenja stiskali pod ta pojem — tudi to, če je nekoč znal pravilno slovensko pisati, le pravega birokratizma do danes še nismo mogli pregnati...

Navdušene brigade mladih ljudi so odhajale na prvo mladinsko progo Brčko-Banovič. Pa se pojavi velik transparent: »Vsakemu mladincu čast, kdor se prijavi za progo Brčko-Banovič!« Ko to berem, se poleg mene postavi mlajša ženska, izučena trgovska pomočnica, ki pa je imela za seboj samo ljudsko šolo.

»Kaj ne, da to ni pravilno?«
»Kako bi pa vi napisali?« jo vprašam.
»Čast vsakemu mladincu, ki se prijavi...«
Poudarjam, da je imela samo ljudsko šolo, pa je znala le sestavljalec parole ni znal, akoravno je imel komaj nekaj vrat do šolskega nadzornika in njegovih referentov. Ali mu je bilo pod častjo, da vpraša za svei? Celo najbolj učeni ljudje in najvišji državniški se posvetujejo s svojimi sodelavci in še z drugimi, pa jih ni prav nič sram. Ni človeka na svetu in ga tudi ne bo, ki bi bil vso pamet vsega sveta z veliko žlico zajemal.

Pred kratkim pa sem bral v nekateri trgovini tole obvestilo: »Pričeli smo s polnitvijo peres na kemično ornilo. Interesenti na knjigo življenjepisa Tita, ki jo še niso predplačali se lahko nanjo naročijo.«
To obvestilo je viselo na zidu trgovine vsaj tri tedne.

Sedaj vas pa, Trboveljčani, vprašam: Kaj bi vendar rekli bivši trboveljski klavec Kaiserfeld (z nekdanjim imenom Dobrotinšek), ki je znal prav dobro slovensko? Kar slišim ga, kako modruje: »Prav smo imeli, ko smo hoteli iztrebiti ta jezik, saj ga niti lastno ljudstvo ne spoštuje.«
V Trbovljah je okoli sto učiteljev in profesorjev, nič koliko inženirjev, tehnikov, pravnikov, zdravnikov, veliko številno visokošolcev in gimnazijcev, od katerih lahko pričakujemo, da znajo slovensko vsaj od šestega razreda navzgor. Ali hodijo vsi ti brezbižno mimo takšnih pojavov? Ali učitelji v šolah ne slišijo, kako govori deca, kakšne spakečanke uporablja? Starih ne bomo odvadili, pač pa lahko naučimo otroke pravilno govoriti. Počevaj jih pa moramo s primerno ljubeznivostjo in z določeno porcijo humorja. Uspeh ne bo iz ostal! Križem po Sloveniji čujem le pečenka, samo v Trbovljah še jedo prato.

Alli kdo od tistih, ki sem jih zgoraj našel, še pozna oziroma že pozna tole kitlico:
Komur pevski duh sem vdihnili, z njim sem dal mu pesmi svoje. Drugih ne, le te naj poje, dokler da bo v grobu vtihnili.

VINKO VENGER

Dne 23. junija t. l. je umrl v 41. letu starosti tovariš Vinko Venger, strugar v rudniku Zagorje. Ze v rani mladosti je tov. Venger začel spoznavati krivice,

ki jih je kapitalizem zadajal delavskemu razredu. Vedno je prebiral napredno literaturo in se tako še bolj spoznal z izkoriščanjem delavstva po kapitalističnem sistemu. Ze kot vajenec v Strojnih tovarnah in livarnah v Ljubljani je pokojnik postal član omladinske organizacije SKOJ, v kateri je aktivno sodeloval, kakor tudi pozneje v Zagorju, kjer je dobil zaposlitev. S svojim lastnim trudom si je pokojni tov. Venger pridobil precejšnje znanje in ga je na tovariše, s katerimi je živel in prišel v dotik, rad s pridom prenašal. Bil je zelo vreden in marljiv delavec ter vedno dobro razpoložen. Nikdar mu ni bilo težko, če je bilo treba delati v službi po 16 ur na dan ali pa še več. Zavedal se je, da mora biti vsak človek na svojem mestu v pogojih graditve našega socializma.

Po naši osvoboditvi je bil pokojni Vinko Venger vseskozi aktivni sindikalni funkcionar v Strojnem obratu rudnika Zagorje. Med tovariši je bil zelo priljubljen in bo ostal vsem, ki so ga poznali, v nepozabnem spominu. — Naj mu bo domača zemlja lahka!

komerno raztrosi seme kot človeška roka.
Na drugi sliki vidite letalo, ki čisto pri tleh razpršuje kemično sredstvo proti kakršni koli bolezn, ki je napadla rastline na obširnih njivah.
Obe sliki, ki jih vidite, kažejo praktično uporabo letal. Na prvi sliki vidimo, kako »pastir« nadzoruje svoje črede, ki se v vseh letnih mesecih podi in pase po ogromnih pašnikih.
V Ameriki imajo že 1300 podjetij, ki izposojajo letala kmetom za najrazličnejše namene v kmetijstvu. Zadnja slika tudi nazorno kaže, da v Ameriki, podobno kakor v drugih državah na zapadu, ni majhnih, razdrobljenih površin, zasejanih z različnimi kulturami. Tam so kmetje že zdavnaj nismo zaostalega načina obdelovanja (na vsakem sežnju zemlje druga kultura), ki pri nas še vedno najde toliko zagovornikov.
Mi verjamemo, da bo tudi pri nas v bližnji bodočnosti postalo kmetijstvo naprednejše v načinu obdelovanja, zlasti še, ker so v naši socialistični domovini dani še toliko zrelejši pogoji za razvoj v okviru socialističnega napredka vasi. Treba pa je znanja, razumevanja in sodelovanja kajti onkraj velike luže tudi niso brez noč postali tako moderni.

Uspel koncert „Lipe“
V nedeljo, 5. julija, je priredila litjska »Lipe« koncert na Jelnikarjevem vrtu v Gradcu nad tovarno. Prireditev se je vršila na prostem. Kakor mnogim drugim društvom, tako je letošnje slabo vreme pomagalo tudi »Lipi« ter je onemogočilo nemoten nastop koncertnega dela in družabni del na prostem. Na koncertu je nastopil moški zbor »Lipe« pod vodstvom dirigenta tov. Jožeta Cajma. Na prireditvi, ki je bila prirejena za spomenik skladatelju Petru Jerebu, je sodeloval tudi gimnazijski pevski zbor pod vodstvom tov. Verena Korošca. Nekaj skladb, tako Jerebovo »O kresu« in »Pesem o svobodi« sta zapela zbor »Lipe« in gimnazijski skupno, kar je še bolj dvignilo pester in lepo uvečban program.

To ne velja samo za pesmi, ampak tudi za jezik. Govori jezik, ki ti ga je dala narava in ne pači ga s tujkami, ki nam jih prinaša vedno nam sovražni tujecl!
D. F. J.

Popravek

V članku »Dobro je, da razmišljamo tudi o tem,« ki smo ga objavili v 23. številki našega lista, smo navedli, da se Steklarni v Hrastniku povisa z Uredbo o davku na sklad za plače dovoljeni plačni sklad za 15%. Ker ta navedba nima pravne osnove in ne drži, to napako po tej poti popravljamo.
Uredništvo.

Novice iz Litije in okolice

Uspel koncert „Lipe“

V nedeljo, 5. julija, je priredila litjska »Lipe« koncert na Jelnikarjevem vrtu v Gradcu nad tovarno. Prireditev se je vršila na prostem. Kakor mnogim drugim društvom, tako je letošnje slabo vreme pomagalo tudi »Lipi« ter je onemogočilo nemoten nastop koncertnega dela in družabni del na prostem. Na koncertu je nastopil moški zbor »Lipe« pod vodstvom dirigenta tov. Jožeta Cajma. Na prireditvi, ki je bila prirejena za spomenik skladatelju Petru Jerebu, je sodeloval tudi gimnazijski pevski zbor pod vodstvom tov. Verena Korošca. Nekaj skladb, tako Jerebovo »O kresu« in »Pesem o svobodi« sta zapela zbor »Lipe« in gimnazijski skupno, kar je še bolj dvignilo pester in lepo uvečban program.

Četrt milijona za spomenik Milanu Borišku

Litijski »Aeroklub Milan Borišek« si je nadel nalogo, da postavi svojemu krajanu Milanu Borišku, slavnemu jadralku, jugoslovanskemu prvaku in značevalcu na mednarodnih tekmah v Oerebru na Švedskem, spomenik. Kakor je znano, je Milan Borišek postal žrtev zračne nesreče kmalu po vrnitvi z mednarodnih jadralskih tekem na Švedskem. Ze na pogrebu so dali generalmajor Vlado Ambrožič iz Beograda, predsednik letalske zveze Jugoslavije, Paja Crnjanski, komandant jadralskega letalstva Jugoslavije v Vršču in letalski konstrukter inž. Boris Cijan ter drugi zagotovilo, da bodo postavili zmagovitemu prvoborecu Borišku spomenik. Na nedavnem letošnjem občnem zboru letalske zveze Jugoslavije v Beogradu, ki se ga je udeležil tudi predsednik aerokluba iz Litije tov. Blaž Svetina, so poročali, da je narasel sklad za postavitev spomenika Milanu Borišku na četr milijona dinarjev. Načrt za spomenik je izdelal trboveljski rojak kipar Batič. V Litiji so že izbrali prostor za spomenik v Mladinskem parku ob Savi, kjer je najlepši del Litije.

Polnih 53 let je delal v jami

Franc Klenovšek, upokojeni rudar, je bil rojen leta 1884 v Studencih nad Hrastnikom in je najstarejši rudar Studencan. V jami je delal kot vozač, kopač in jamski zidar od leta 1898 do leta 1951 — torej polnih 35 let. Po 49 letih službe je bil upokojen, a je kot upokojenec delal

Pomagajmo razvoju letalstva!

Aeroklub »Stane Kamnik« v Zagorju se že dalje časa bori z materialnimi težkocami. Skoraj neverjetno je, da večina množičnih organizacij, ustanov in podjetij nima razumevanja za prizadevanje aerokluba in s tem tudi za razvoj našega letalstva na splošno. Kljub vsem prošnjam za pomoč se je od vseh podjetij in ustanov odzval edino ljudski odbor mestne občine Zagorje, ki je nakazal družtvu 2000 dinarjev. Seveda s to vsoto ne more izhajati. Treba je plačati najemnine za delavnico, nakupiti material za tečajnike in ostale člane, ki se ukvarjajo z modelarstvom. Večinoma člani sami kupujejo material, kar je žalostno za Zagorje, če pomislimo, da so n. pr. v raznih mestih kot n. pr. v Ljubljani, Mariboru, Celju itd. dali aeroklubom na razpolago milijonske vsote, ker pač znajo pravilno ceniti važnost letalstva. No — pa kljub vsem težavam članstvo še ni obupalo. Dokaz za to so tečajji za padalce, jadrance in modelarje. V vsak tečaj bodo sprejeli 15 do 20 tečajnikov. Po

uk se prične okrog 15. julija t. l. Če se bo do tečaja prijavilo večje število reflektantov, kot je predvideno, bodo organizirali še paralelne tečaje.
Ob tej priložnosti naj pripomnimo, da se mladina zelo zanima za letalstvo, na kar naj bi končno pomislili vsi tisti, ki ob vsaki priliki vzdihujejo ček kako bi mladino odvrnili od gostiln. Eto — tukaj je priložnost, da storite svojo dolžnost! Pomagajte aeroklubu, da se razvije, da si kupi jadrarno letalo, da si nabavi letališče, da si preskrbi motorno letalo itd. — potem ne bo problema za mladino. Velik del jo boste imeli v letalskem društvu. Ob vsem je treba namreč pomisliti, da z rozvojem in pospeševanjem letalskih društev in izobrazbo letalskih, modelarskih in padalskih kadrov krepiamo obrambno moč države. Če bodo upravni odbori naših podjetij to pravilno razumeli, potem ne bo problema dotirati aeroklubu nekaj sto tisočakov, ker bodo le-ti naloženi na dobre obresti — na obrambo miru.
H.

V prijetni družbi z lovci na Kleku

Lovska družina v Trbovljah je priredila prejšnjo nedeljo lovsko zabavo v Prosvetnem domu »Tončke Čečeve« na Kleku.
Ze dopoldne so imeli lovci tamkaj svoj družinski posvet — v zgodnjih popoldanskih urah so pa pričeli prihajati od vseh strani gostje na to lepo izletno točko Trboveljčanov, tako da sta bila veselilni prostor in sam dom kmalu popolnoma zasedena.
Vsi gostje so bili zadovoljni in vesel. Izvrstno pripravljeni srajak v omaki, dobre kranjske klobase in okusni Dolenžan so razpoloženje nedeljskih izletnikov še bolj dvignili. Gostje so se navdse spodobno zadržali. Brez izjeme pa tudi to pot ni šlo; neka »stvarišča« je namreč na splošno nevoljo začela razbijati kroznike in dajala s tem »duška« svojim čustvom, ki pa niso bili prav nič kulturni. Da taki gostje niso zaželeni, ni treba poudarjati posebej.
Ta lovška zabava je — če izvzamemo razbijanje kroznikov — v vsakem pogledu uspela. Čisti dobiček prireditve je določen za nakup pasemskih psov in za gojitev divjadi, ki je okupator med vojno zdediciral. K uspehu lovške zabave je mnogo pripomogel upravni odbor Doma, ki je šel prirediteljem nesebično na roko in jim vsestransko pomagal.
Trboveljčani si žele še več takih veselje, ki so na spodobni višini in nudijo delovnemu človeku res prijetno zabavo. — a.

„Proleterac“ je začel z gradnjo športnega doma

Zelja vseh ljubiteljev športa v Zagorju se je uresničila. Prejšnjo soboto so zasadili prve lopate v zemljo. Načrte za Športni dom »Proleterac«, je napravil tehnik Strajner. Zamisel je zelo dobra. Dom bo stal ob poti, ki drži na igrišče proti jugu.
V pritičju bo velika dvorana (24 x 14 m), v kateri bo igrišče za košarko, prostor za vaje boksačev in nogometašev pozimi. Mala dvorana bo služila namiznoteniskim igralcem in za razne sestanke. V prizemlju so predvidene prhe, garderoba, kotlarna in shrambe, v prvem nadstropju bo pa prostor za hišnika in šest sob za razne sekcije. Pred domom bo delno pokrita terasa. V prihodnjih dneh bodo že začeli z betoniranjem temeljev.
Pripravljeni odbor meni, da mu bo uspelo do začetka zime zgotoviti veliko dvorano, prhe in garderobo. Prvi prostovoljci so pokazali, da je mogoče z dobro voljo mnogo napraviti. Upamo, da bodo tudi ostali Zagorjani priskočili SD »Proleterac« pri gradnji športnega doma na pomoč. Le pogumno napreji!
-k.

„Proleterac“ je začel z gradnjo športnega doma

Še štiri leta v jami in sicer pri srogibu nove zvezne pedzemske proge Hrastnik—Trbovlje.

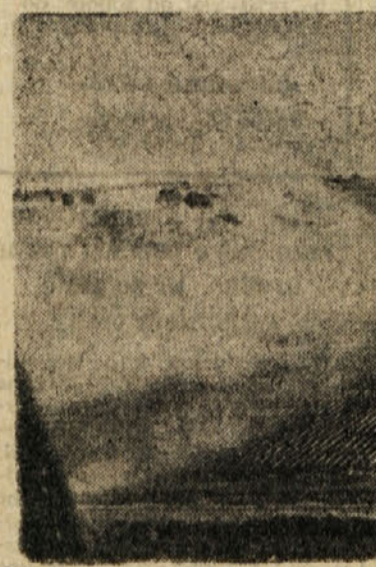
Klenovšek je sodeloval pri rudarski stavki leta 1903 in pri vseh naslednjih. Spominja se veliko jamskih nesreč. Njega samega je v jami dvakrat zasulo, a je obakrat ostal nepoškodovan. Nekeč je prišel v jamo na delovni kraj nekdanji direktor rudnika Franc Leiler, ki je bil prvotno samo jamski nadpaznik in je vodil rudnik Hrastnik brez inženirja. Rudarji so mu tožili: »Slabe jame, slabe proge!« Leiler jih je tolažil, češ sedaj bo boljše, ker dobimo inženirja. Pa se oglasi stari rudar Mihelak: »Kaj je to za enaj, ta inženir?« Vsi so seveda bruhali v smeh.
Rudar Klenovšek pove, da je delal kot mlad rudar s precej starejšim »kometerom« Drolcem, ki ga je naučil knapovsko pesem, katero sta pri delu večkrat zapela:
Oj, človek, pomisli, kaj knapič velja, ko on se pod zemljo v nevarnost poda, tam vrta in strelja, obliva ga pot, v nedeljo se umije, je lepš ko gospodi!

Rudar Klenovšek je imel sedem otrok, šest fantov in eno dekle. Vaj še žive. Pet sinov je bilo v partizanih. Najstarejši sin Robert je kapelnik vojaške godbe v Sarajevu, Franc je rudar, Stanko mizar, Vilko strojnik, Ivan rudarski paznik, najmlajši sin Srečko je pa študent-montast. S sinom Francem sta si zgradila hišico nad opuščeni Logarjevimi rovovi, kjer z ženo in dvema sinovoma uživa zasluženi pokoj.
L. H.

Avioni v službi kmetijstva

V Ameriki so v kmetijstvu vse bolj uveljavlja letalstvo. S pomočjo letal sejejo velike površine travnikov in pašnikov. S pomočjo letalstva uničujejo

na primer v Kaliforniji posejejo okoli 80% severnih površin izključno z letali. Eno samo letalo lahko poseje dnevno 50.000 juter orne zemlje. Morda bo

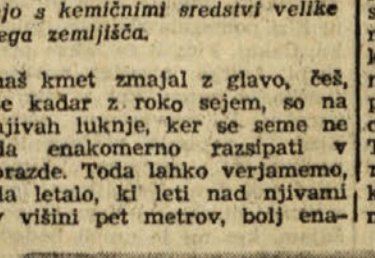
Letala hitro in uspešno zaprašu jejo s kemičnimi sredstvi velike prostore obdela nega zemljišča.

komerno raztrosi seme kot človeška roka.
Na drugi sliki vidite letalo, ki čisto pri tleh razpršuje kemično sredstvo proti kakršni koli bolezn, ki je napadla rastline na obširnih njivah.
Obe sliki, ki jih vidite, kažejo praktično uporabo letal. Na prvi sliki vidimo, kako »pastir« nadzoruje svoje črede, ki se v vseh letnih mesecih podi in pase po ogromnih pašnikih.
V Ameriki imajo že 1300 podjetij, ki izposojajo letala kmetom za najrazličnejše namene v kmetijstvu. Zadnja slika tudi nazorno kaže, da v Ameriki, podobno kakor v drugih državah na zapadu, ni majhnih, razdrobljenih površin, zasejanih z različnimi kulturami. Tam so kmetje že zdavnaj nismo zaostalega načina obdelovanja (na vsakem sežnju zemlje druga kultura), ki pri nas še vedno najde toliko zagovornikov.
Mi verjamemo, da bo tudi pri nas v bližnji bodočnosti postalo kmetijstvo naprednejše v načinu obdelovanja, zlasti še, ker so v naši socialistični domovini dani še toliko zrelejši pogoji za razvoj v okviru socialističnega napredka vasi. Treba pa je znanja, razumevanja in sodelovanja kajti onkraj velike luže tudi niso brez noč postali tako moderni.

naš kmetj z glavjo, češ, še kadar z roko sejemo, so na njivah luknje, ker se seme ne da enakomerno razspati v brazde. Toda lahko verjamemo, da letalo, ki leti nad njivami v višini pet metrov, bolj ena-

škodljive insekte, kobilice, plevel, škropijo sadovnjake in preganjajo gozdne škodljivce. Celo v živinorejzi so letala postala dober zaveznik. Današnji »kovboji« sedijo v letalih in helikopterjih ter nadzorujejo velike črede goved in konj na prostranih pašnikih, iščejo izgubljene glave in kontrolirajo porast goveda. S tem prištedijo mnogo časa, delovnih moči in denarja.

Ameriški kmetje so osnovali narodno letalsko združenje, ki šteje danes 21.000 članov. To društvo je sedaj dalo v promet posebno letalo, ki ima tudi to dobro lastnost, da lahko leti z brzino manj kot 80 km na uro in je tako spretno, da se lahko obrne na koncu vsake brazde. Nosi tovor 600 kg in je sposobno spustiti se na teren, ki ni večji od treh dolžin letala.
Na ta način lahko s tem letalom sejejo, da, celo gnojijo njive z umetnim gnojem. Tako

Ameriški tatar iz letala boljše kontrolira živino, ki se pase po obširnih travnikih

Ameriški tatar iz letala boljše kontrolira živino, ki se pase po obširnih travnikih

Na ta način lahko s tem letalom sejejo, da, celo gnojijo njive z umetnim gnojem. Tako

Obvestilo

Vsem ljubiteljem teniškega športa sporočamo, da bo ustanovni občni zbor teniškega kluba SD »Svoboda« v Trbovljah v četrtek, 16. julija, ob šestih zvečer, v rudniški restavraciji v Trbovljah.
Vabljeni Odbor.

KOTIČEK ZA NAŠE PIONIRJE

Izlet na morje

Bližal se je konec šolskega leta in z njim tudi upanje na izlet na morje. Vsi dijaki smo se veselili, obenem pa nas je tudi skrbelo, kje dobiti denarna sredstva za izlet, ker mnogi starši ne bi zmogli vseh stroškov. V tej zadregi pa so nam priskočili na pomoč OLO Trbovlje, ki je daro-

val 10.000 din, ZK 10.000 din in LOMO Trbovlje 15.000 din in to za tri četrte tuzredne trbovlske gimnazije.

Dne 18. junija je bil na trbovlski železniški postaji vesel živ-zav. Odhajali smo na izlet v Omišalj. Ko se je vlak ustavil na postaji, smo s svojimi kovčki vstopili v vagon — in vlak nas je odpeljal proti morju. Danilo se je že, ko smo se vozili mimo borovih gozdičev in golega kraškega sveta. Da, pred nami se je širila pokrajina, o kateri je pel Srečko Kosovel. Bil je že dan, ko je nekdo v vagonu zaklical: »Morjes! Zgnatli smo se k oknu in opazovali prve obrise morja. Mnogi so tedaj privikali zagledali morje.

Z Reke smo se ob dveh popoldne s parnikom odpeljali na Krk v Omišalj, kjer je bil naš končni cilj. Nastanili so nas v hotelu »Jadrans«, ki stoji tik ob obali. Ker smo bili vsi utrujeni, smo ta večer hitro pozaspali.

Drugo jutro se je pa začelo veselo življenje. Se pred zajtrkom

smo se odpravili na lov za morskimi ježki in zvezdami. Drugi so pa odšli ogledovat okolico. Pri lovu je bilo mnogo cviljenja in tarnanja, kajti ježkove bodice so se mnogim zadrele v kožo.

Po izdatnem zajtrku se je začelo kopanje. Sonce je pripekalo in tudi morje je bilo popolnoma mirno. Mnogi so privikali poskusili, kako slana je morská voda. Bilo je vriska, smeha in jeze, če je kdo koga »spotunkal« v vodo. Kopanje smo nadaljevali tudi po kosilu do večerje.

Ker v hotelu niso imeli gošbe, smo po večerji sami sestavili jazz. Glasbo so prišli poslušati tudi gostje iz sosednjih hotelov. Zapeli smo jim tudi nekaj pesmi. Za smeh je skrbel Milan, ki je z deklamacijo svoje pesmi spravil vse, ki so ga razumeli, v smeh. Pokazal je tudi nekaj telovadnih točk.

Drugi dan smo preživeli v istem razpoloženju. Večer pa vendar ni bil tako vesel, kajti obmizji je sedel Milan z obvezano glavo; popoldne je namreč skočil v morje in se na čelu tanil.

Dobre volje smo preživeli še ostale ure na morju, dokler ni napočil čas odhoda. Poslovili smo se od hotelskega osebja in se s parnikom spet prepeljali na Reko. V Trbovlje smo prispeli v ponedeljek ob treh popoldne.

Po tej poti se vsi dijaki najlepše zahvaljujemo OLO, ZK in LOMO Trbovlje za denarno pomoč, s katero so nam omogočili nekaj prijetnih dni po trudoplnem šolskem letu. Prav tako se zahvaljujemo tudi profesorjema Guliču, Ponikvarju in profesorici Guličevi, ki so storili vse, da bi nam omogočili čim lepše dni na morju.

Stefka K.,
IV. c razred gimnazije
v Trbovljah

Kdo je kriv?

Resnična povest

Mati se ni nič potegnila zame. Postala je zadržana in enkrat me je natepla; moj po polbrat Pavel se je namreč zlagal in svojo krivdo zvalil name. Prenesel sem in bil tiho. Samo v sebi sem jokal. Kako je to bolelo! Ne morda tiste klofute, saj sem bil vaje najhujših. Toda — tepla me je mama in to po krivici! Niti vprašala ni, če je res. Kar je rekel Pavel ali Ciril ali Mojca, vse je bilo res. Kar sem dejal jaz — ni bilo nikoli res. Oglasila se je mrznja, počasi sovraštvo. Vedno bolj sem spoznaval, da sem pri hiši odveč. Le za delo sem bil dober. Kolikokrat sem moral iti spat brez večerje — za kazen. Počasi se je spet zbudila v meni stara kljubovalnost in na skrivaj sem vrnil Pavlu milo za drago. Kaj hujšega! Tako sta me oba tepla, očim in mati, da sem zbežal in me tri dni ni bilo domov. Bilo je poleti. Potikal sem se po gozdovih, nabiral jagode in borovnice, spal sem v mladem smrečju. Ko me je lakota prignala nazaj domov, sem bil najprej tepen, nato pa me je očim pograbil za vrat in me odpeljal k nekemu kmetu za pastirja. Takole je povedal kmetu: »Hvaležen vam bom, če ga boste vzeli poleti za pastirja. Fant je vseh mih poln! Zato ga držite strogo in s palico ne varčujte!«

Spal sem na senu. Zgodaj zjutraj, ko je sonce vžilo, sem gnal na pašo in kos kruha sem dobil s seboj. Z živalmi sem se še kako razumel, toda ustredi gospodarju je pa bilo težko. Rad mi je kakšno prisolilo. Prepričan je bil, da sem hudoben. To me je neznanosno bolelo. Ker sem moral še čez dan pomagati pri drugih delih, me je vsako jutro težko zbudil. In tako sem enkrat na paši zaspal. Sam ne vem, kdaj. Zbudilo me je tuljenje in palica. Tako sem bil prepen, da se še premakniti nisem mogel, še manj pa jokati. Videl sem, kako so domači izganjali živino iz ovsa, koruze in detelje. Skril sem se v gozd in si nisem upal na kmetijo.

Kam sedaj? Sele takrat sem sprevidel, kako sam sem bil. Zemel sem si, da bi me nekdo razumel in me imel rad. Njok, kako bi mu delal in garal za malo nežnosti in hrane! Jokal sem dolgo, nato sem spet zaspal. Zbudil sem se šele ponoči. Zeblo me je in vse me je bolelo. Le kam naj grem? K mami nazaj ne smem. Najprej bi me ona pretepala za to, pa še očim. Na to mi pomisliti nisem upal.

Bog ve, kje je moja stara mama? Ona bi me še mogoče sprejela pod streho. Toda nisem se mogel spomniti, kako bi prišel k njej. Sklenil sem, da pojdem na železniško postajo. Mogoče se bom tam spomnil, iz katere smeri sva se takrat pripeljala z mamo.

Rečeno, storjeno! Kakor hitro se je zdanilo, sem odšel na pot. Lačen in truden sem prišel na postajo. Kam sedaj? Bolj ko sem se oziral, manj sem vedel. Bil sem neznanosno lačen. Zelodec me je že bolel in kar megililo se mi je. Pa sem zagledal v neki košari jabolka. Malo sem se ozrl in — smuk — sem vzel štiri na hitro in zbežal. Lastnika košarar je zagnala vik in krič. Bežal sem proč in jabolka pojedel. Za dolgo mi niso utešile lakote. Sel sem brez cilja dalje in premišljeval samo to, kje bi spet našel kaj za pod zob. Prišel sem mimo hiše. Zdelo se mi je prazna. Okno je bilo nizko in odprto. Ogledoval sem se na vse strani. Nikjer nikogar. Hitro sem splezal v sobo, našel šrambo in si nabasal za srajco kruha. In brž spet ven, da me nikdo ne dobi. Daleč stran sem se najedel kruha in napil vode. Spal sem na nekem kozolcu.

Zjutraj sem nadaljeval svojo pot brez cilja. Spet sem premišljeval, kako se bom kje najedel. Sklenil sem, da bom poskusil tako kot véera.

Dolgo časa nisem našel priprave hiše. Zašel sem v neki večji kraj in srečal na cesti fantaline. Skoraj mi je bilo že žal, da se nisem rajši umaknil in napravil ovinek. Toda fantje mojih let se me niso lotili. Povabili so me medse. Ponudili so mi cigarete. Se svoj žig dan nisem kadil. Poskusil sem. Silno neroden sem bil in vsi so se mi smejali. Počasi so izvlekli iz mene vse, kar so hoteli. Lačen — to je bilo najhujše! »Eh, pravijo, «ti bomo pa kaj našli za pod zob.« In res. Kmalu mi dva prineseta kruha in jabolka. V hipu sem vse pojedel. »No — usluga za uslugo!« Podučili so me kako in kaj. Obljubili so mi, da si bomo plen razdelili. To je bilo nekaj zame. Bom vsaj nekaj dni lahko jedel. Poskusil sem in ukradel v bližnji hiši tisoč dinarjev. Razdelili smo si denar in jaz sem jo mahnil dalje.

Zdelo se mi je, da sem že zelo daleč. Mimo mnogih hiš sem šel in nikjer me niso prijazno gledali. Končno pridem do neke hiše. Možak — moj dobri stric Mihajl — je k-dil pred hišo na klopi. »Ja, kam pa ti

Med tednom bomo igrali v obeh kinematografih sledeče filme:
Sedem let nesreče, Pot v Tilsit, Velika točka, Eva, Immensee, Tri žene ob Verdiju, Veleturist, Kristina in njen Jožek, Hiša na 92. cesti, Mandy, Dvorni svetnik Geiger, Nebo brez jastrebov, Svet na Kajžarju.

Razpored predstav med tednom bo razviden iz reklamnih omaric.

Tudi v bodoče bo uprava skrbelá, da preskrbi našim delovnim ljudem najboljše filme.

VSEM OBISKOVALCEM NAŠIH KINEMATOGRAFOV, SVOBODA - CENTER (DELAVSKI DOM) IN SVOBODA - TRBOVLJE II ČESTITATA K PRAZNIKU

»DNEVA VSTAJE«

KOLEKTIV IN UPRAVA OBEH KINEMATOGRAFOV.

NAS BODOČI PROGRAM:

KINO »SVOBODA-CENTER«:

Julij:

REBECCA — ameriški film
MAJA V TANCICI — nemški film

Avgust:

USTRELJEN OB ZORI — francoski film
HOFFMANNOVE PRIPOVEDKE — angleški film
EN DAN ZIVLJENJA — mehiški film
FRIZER ZA DAME — francoski film
INTERMEZZO — ameriški film

September:

ODLOČITEV PRED ZORO — francoski film
SRCE — italijanski film
PARIZ POJE — francoski film
POHOD V DZUNGLO — ameriški film

KINO »SVOBODA« — TRBOVLJE II:

Julij:

PANIKA — francoski film
NAPOLNI CASO — ameriški film

Avgust:

NAJSREČNEJSI DNEVI VASEGA ZIVLJENJA — angleški film
SKALNA OBZORJA — jugoslovanski film
MAMLJIVA NEVARNOST — nemški film
VSA POTA FELJEJO V RIM — francoski film

September:

CANTIFLAS-MUŠKETIR — mehiški film
KONEC SVETA — ameriški film
PREPOVEDANE IGRE — francoski film
VELIKI VALCEK — ameriški film

Med tednom bomo igrali v obeh kinematografih sledeče filme:
Sedem let nesreče, Pot v Tilsit, Velika točka, Eva, Immensee, Tri žene ob Verdiju, Veleturist, Kristina in njen Jožek, Hiša na 92. cesti, Mandy, Dvorni svetnik Geiger, Nebo brez jastrebov, Svet na Kajžarju.

Razpored predstav med tednom bo razviden iz reklamnih omaric.

Tudi v bodoče bo uprava skrbelá, da preskrbi našim delovnim ljudem najboljše filme.

Ameriški film Rebecca

V Monte Carlu sta se srečala Alica in Maksi, ko je videla, da je Rebecca mesto v Maksovem sručenem okoliščini zasedla Alica.

Rebecca: Joan Fontaine v vlogi Alice

Cornwallu na Angleškem. Hotel si je vzeti življenje in se vreči s pečine v globoko morje, pa ga je slikarka Alica zmotila. Zakaj je hotel v smrt, je ostala do zadnjega skrivnost. Maksi in Alica sta se poročila. Manderley je dobil novo gospodarstvo, vse drugačno, kakor je bila pokojna Rebecca Hildreth. Alica se dišle samo dobrot, iskrenost in skromnost ter se je med lordi kaj težko znašla. Povsod jo je preganjal Rebecca. Tudi med Maksom in Alico se je večal prepad, in to tem bolj, čim bolj je Alica hotela razvozlati skrivnost Rebecca. Dve osebi sta dobro vedeli za skrivnost: Rebecca služabnica Mrs. Danvers in Mr. Jack Favell, Rebecca ljubček. Maksi je zaradi rodbinskega ugleda poročil pred leti Rebecca, po poroki pa je kmalu odkril, da je dobil rafinirano laško živico. Ko mu je nekoč vrgla v obraz, da to imela otroka z drugim, jo je Maksi tako nesrečno udaril, da se je pri padcu ubila. Mrtvo je zanesel v jadrnico, jo zapeljal na morje in potopil. Ko so ob neki nesreči odkrili jadrnico, so začeli sumiti na umor. Preiskava je dognala, da je imela Rebecca razmerje z Jackom vendar brez posledic in je namerno izzvala moža, da bi jo ubil, kajti bila je nezdravljivo bolna in imela

je raka. Ljubosumna služabnica je zažgala grad, da bi onesrečila Alico in Maksi, ko je videla, da je Rebecca mesto v Maksovem sručenem okoliščini zasedla Alica.

Srbska filmska komedija po motivih Nušičeve novosti »Občinsko dete«

Branislav Nušić (1864-1938) slovi kot najboljši in najplodnejši srbski humorist in komediograf. V svojih delih je smešil srbsko »čaršijo« in odkrival grde strani poveljne dobe pokojne države SHS.

Pot neznanega najdenčka, občinskega deteta, je samo povod, da se pisatelj reži malomeščanskim razmeram in tipom sodobne srbske družbe. Vdova Anika je pobegnila iz vasi. Občini je pustila dojenčka, kdo je njegov oče? Pop pravj — ti, kmet si se sukaj okoli Anike, ko je bil še njen mož živ. Kmet zarobi nazaj — tudj cerkev je imela svoje prste zraven, naj kar pop reši otroka. Cerkev in občina se nista zedinili, čigavo je dete, zato so sklenili poslati delegacijo v mesto k sreskemu načelniku čes. naj on odloči. V hotelu »Malj Pariz« sta se nastanila kmet in pop, ki sta hotela dognati pravdo o občinskem otroku. Advokat Fica je bil pripravljen za »jurja« urediti zadevo; če bi bila punčka, bi bila tarifa višja.

V Milanovac je prišla tudi Elza, ki jo je pustil fant, »načelnik« v ministrstvu. Niti grožnja, da bo imela z njim otroka, ni Elzo pomagala zadržati ljubčka. Čakaj, Fica ji ga lahko preskrbi, fantka, pravega novorojenčka in potem kar z njim v naročju k nezvestemu očetu. Elza je napisala v železniški restavraciji spremno pismo: »Vaš mož Sima Nedeljčević ima z menoj otroka, ki vam ga pošiljam, ker mi je uničil bodočnost.« Ko je g. Sima dobil pismo in otroka, je odgovoril: »Revež sem, otroka prepučam dobrim ljudem.« Dete je začelo potovati od vrat do vrat, iz roke v roko, dokler ga ni prevzelo v oskrbo humano društvo »Sirotinjska suza«. Ker pa društvo na dolgih sešajih in konferencah še ni došlo organizacijske oblike, je občinsko dete prišlo celo v cirкус, humano društvo pa se mignilo ni zanj. Na slovesni seji po nekaj letih, ko bi prevzelo v varstvo prvega gojenca so ugotovili, da je občinsko dete že zraslo v dečka, ki jim je ušel neznan kam toda Elza je bila nate vseno že davno poročena

in to celo s Kapetanom Čučukovičem. Krivo je pa bilo občinsko dete.

Kino »Svoboda-center« v Trbovljah (Delavski dom)

bo predvajal od petka do ponedeljka ameriški film REBECCA dne 22. in 23. julija italijanski film

»TRI ŽENE OB VERDIJU«

v petek, 24. julija pa v kinu v Trbovljah II.

Razpored predstav bo razviden z lepakov.

Kino »Svoboda« v Trbovljah II

bo predvajal od sobote do ponedeljka jugoslovanski film

»OBCINSKO DETE«

Razpored predstav bo razviden z lepakov.

Vsak član Socialistične zveze mora poznati razne uredbe, ki so izšle v zadnjem času

V torek, dne 7. julija, je sklical Okrajni odbor Socialistične zveze delovnega ljudstva v Trbovljah širšo konferenco odbornikov in aktivistov SZDL. Cilj tega sestanka je bil, da se odborniki in aktivisti Socialistične zveze spoznajo z raznimi uredbami, ki so v zadnjem času izšle, in da jih nato podrobno obrazložijo članstvu na terenu.

Razgovore o tem vprašanju je vodil predsednik SZDL okrajja Trbovlje, tov. Viktor Kovač. Zakon o verskih skupnostih je obrazložil navzočim tov. Ivan Sorn. O zemljiškem skladu in o zemlji naših vinogradov je govoril tov. Herman Pečnik — zakon o spremembi in dopolnitvi naših gozdov je tolmačil prisotnim tov. Maks Černe, medtem ko je o novih cenah žita in moke ter o Uredbi o otroških dokladah govoril tov. Slavko Grčar. Vsi navzoči so z največjim zanimanjem sledili obrazložitvi novih zakonskih uredb.

Na konferenci je bil storjen slep, da se o teh vprašanih skličejo mesine in občinske konference Socialistične zveze, nato pa bodo odborniki in aktivisti SZDL obravnavali nove uredbe podrobno na vaških in terenskih sestankih članstvu Socialistične zveze.

Rudar in Hrvaško-slovenska liga v nogometu

Neuspeli trboveljskega »Rudarja« v tekmovalju hrvaško-slovenske nogometne lige ter razna mnenja in razgovori, kje in kako bodo nogometaši tega revirskega moštva tekmovali v jesenskem delu prvenstva, so predmet zanimanja široke športne javnosti v Trbovljah.

V 18 tekmah si je »Rudar« priboril komaj 7 točk. Upravljeno se marsikdo vprašuje, kaj je s temi nogometaši, da so v zadnjih mesecih na tako nizki stopnji? Kje in v čem je iskati vzroke, da ta klub ne dosega pričakovanih uspehov, saj ima »Rudar« vendar dovolj igralcev, o katerih ne moremo reči, da so slabi nogometaši? Menda bo najbolj pravilno, če rečemo, da »Rudarja« ne manjka nič drugega, kot volje do zmage in borbivosti. Teh dveh njuno potrebnih čednosti ali dobrih lastnosti pa ti igralci nimajo, zato so izgubljali tekmo za tekmo.

Marsikdo bo morda s temi dobromamernimi vrsticami prizadet, akoravno v njih ni izraženo osebno gledanje pisca tega članka, marveč mnenje dobrih in odkritosrčnih prijateljev »Rudarja«, ki jih ni ravno malo. Pa ne samo v Trbovljah, ampak tudi v Hrastniku in Zagorju, in še v drugih krajih Slovenije.

Prvo in najnujnejše je, da nogometna sekcija »Rudarja« dobi dobrega trenerja, ki pa iz razumljivih vzrokov ne sme biti domačin. Če več kot eno leto je to nogometno moštvo brez potrebne učitelja in voditelja, ker pravijo odborniki »Rudarja«: kje dobiti sredstva za nastavitve trenerja. Mnogi prijatelji »Rudarja« iz Hrastnika so pa vendar izjavili, da bi celo oni bili pripravljeni prispevati določen znesek za vzdrževanje trenerja, in takih prijateljev je tudi v Trbovljah dovolj. To vprašanje ni nič drugega, kot samo organizacijsko vprašanje, žal pa smo v Trbovljah silno slabi organizatorji, kar zgovorno pripovedujejo še drugi primeri v naši dolini.

Zelo pameten predlog smo dobili iz vrst prijateljev »Rudarja« v naši občini, ki pravi, da se upa sestaviti nogometno društvo »Rudarja«, ki bi lahko igralo v bodoči slovenski ligi. »Rudar« bo moral v prihodnje tekmovali v tej ligi, kar pomeni za stanje in razvoj nogometa v Trbovljah dva koraka nazaj.

Prijatelji nogometa in »Rudarja« se vprašujejo, kaj je vodstvo tega športnega društva storilo glede odločitve plenuma hrvaške nogometne zveze in glede stališča NZS o bodočem tekmovalju v hrvaško-slovenski ligi. »Ničesar«, pravijo v Trbovljah, »saj je vseeno. V ničemer ne uspemo, saj v Ljubljani kar po svoje naredijo« (mišljena je sfera Klančičarja, tekma »Zelezničar-Rudar« in še več podobnih zadev).

Kakor nam je poznano, je skupščina NZS sklenila, da iz hrvaško-slovenske lige izpadeta na zadnjih dveh mestih lestvice stoječa slovenska nogometna kluba — nova člana te lige pa naj postaneta prvak vzhodne in prvak zahodne slovenske lige. Tukaj omenimo mimogrede, kako je bilo, ko so to vprašanje obravnavali na skupščini v Ljubljani; stavljen je bil nam-

reč predlog, naj bi v sezoni 1953-54 izpadel samo en slovenski klub kot na pr. v Hrvaški. Proti temu predlogu so pa najodločnejše nastopili delegati mariborskega »Zelezničarja« in še drugi. Zato je bil sklep, da izpadeta iz hrvaško-slovenske lige dva slovenske kluba, sprejet tudi za prihodnje leto. In zakaj ta sklep? Menda pač zato, ker je »pravilno«, da se »Rudar« in ljubljanski »Zelezničar« povrneta v slovensko ligo. V hrvaško-slovensko ligo bosta prišla prihodnje sezono »Klančičar« iz Celja in »Korotan« iz Kranja.

Za primer, da se »Branik« iz Maribora ne plasira v II. zvezno ligo, ostane še eno mesto prosto. Kot četrti predstavnik naj bi se določil na podlagi kvalifikacijskih tekem »Zelezničar« iz Ljubljane, »Rudar« iz Trbovelj, mariborski »Zelezničar« in »Izola« (ne pa, da to mesto ostane avtomatično »Zelezničarju«). Ta predlog bi bil še najbolj pošten in pravičen, in to stališče naj zastopa tudi uprava »Rudarja«.

Da se izboljša situacija v nogometu »Rudarja«, smo nadalje mišljenja, da je pač nujno potrebna povezava vodstva »Rudarja« z nogometnimi igralci in

tudi boljša povezava med igralci samimi. Zanimiv je predlog nekoga igralca iz I. moštva »Rudarja«, ki pravi, da bi bilo mnogo pametnejše, če bi uprava tega športnega društva omogočila nogometnemu moštvu nekajkrat na leto ogled večjih nogometnih tekem v Zagrebu ali Ljubljani — to pa namrečno za kuse ali priboljška, ki ga dobe igralci po končani tekmi. Drži pa tudi, da bi bila povezava v nogometnem moštvu boljše, če bi mu vodstvo »Rudarja« nudilo več moralne podpore.

Za izboljšanje nogometa v Trbovljah na splošno bi pa bilo nujno, da se vzpostavi koordinacijski odbor iz uprav nogometnih klubov »Rudarja«, »Dobrne« in »Svobode«, ki naj bi sodeloval v korist vseh treh trboveljskih nogometnih klubov. Ti bi si potem skupno lahko privoščili dobrega trenerja. Vsekakor bi pa tudi ne bilo napošno, če bi uprava organizirala sestanke z navijači in »kibicji« Rudarja, kar bi nedvomno koristilo napredku v športu.

Zaradi neuspeha nogometašev »Rudarja« v tekmovalju se zvrča vsa krivda na vodstvo tega športnega društva. Je sicer nekaj resnice v tej trditvi, toda drži pa stodsotno in kakor

Hrastniški rudarski veteran

Herman Brun starejši, upokojeni rudniški paznik, je bil v hrastniškem rudniku zaposlen 45 let; kot kopač je delal 33 let, kot jamski paznik pa 12 let. Rojen je bil leta 1872 v Hrastniku in je sedaj star 81 let.

Leta 1879 so v Hrastniku odprli prvo osnovno šolo, ki pa so jo leta 1922 podrli zaradi plazu. Leta 1879 je malj Herman začel hoditi v novo šolo. Učil so ga nadučitelj Valentinčič ter učitelj Logar. Zupaneč in Gustav Vodušek (poznajši šolski direktor in nadzornik ter dolgoletni župan v Trbovljah). Po končani šoli je leta 1898 šel Herman Brun starejši v steklarno »odnašat« steklo. Istočasno se je pa začel učiti tudi pri hrastniški rudarski godbi trobentno. Učil ga je kapelnik Melhior Jenko. Takrat se je prijavilo za pouk v godbi 14 mladih fantov, a izučili so se na svoje instrumente le štirje — Herman Brun, Miha Babič, Miha Vidmar in Franc Slak — vsi rudarji. Tovarš Brun se še dobro spominja, da je prvi nastopal kot 16-letni godbenik rudarske godbe na pobribo: brez volje do zmage in brez borbivosti, discipline in rednih treningov ni pričakovati uspehov in jih ne more biti. Za zglede naj si igralci »Rudarja« vzamejo moštvo »Veleča«.

grebu v jami ponesrečenega rudarja Franca Kepa leta 1888. Pri rudarski godbi je vztrajal polnih 34 let, ko se je moral odpovedati temu veselju leta 1920 z nastopom jamske pazniške službe.

Poročen je bil z Erno Babič iz znane rudarske družine Babič. Zakonca sta imela dvanajst otrok, od katerih jih živi še pet. Vsi so podredovali po očetu talent za godbo; sin Jože je kapelnik vojaške godbe v Ljubljani, Bruno je pa docent Glasbene akademije v Beogradu in najboljši jugoslovanski klarinetist. Oče Brun živi sedaj pri sinu Hermanu, upokojenemu višjemu jamomercu. — Letošnje spomlad mu je pa prizadejala usoda hud udarec: v jami se mu je ponesrečil najmlajši sin Franc. — Oče Brun je vzgajal svoje otroke v ljubezni do domovine. Zato so se tega njegovi otroci zavedali v času naše NOV. Vsi štirje v Hrastniku živijo sinovi so bili v partizanih. Sin Jože je odšel kot kapelnik hrastniške rudarske godbe za časa okupacije kar vso godbo z instrumenti v partizane. — Želimo letos, ko obhaja hrastniška rudarska godba svoje 100-letnico, najstarejšemu godbeniku Hermanu Brunu še mnogo zdravih in zadovoljnih let!

Trboveljski šahisti na medmestnem turnirju za prvenstvo LRS

V okviru Ljubljanskega festivala so v soboto, 4. t. m. odigrali v Ljubljani moštveni šahovski brzoturnir slovenskih mest. Udeležili so se ga tudi trboveljski šahisti. Za tekmovalje se je prijavilo 16 moštvo. V močni konkurenci so Trbovlje zasedle 10. mesto. Pa tudi to je uspeh. Graje vredno je, da trije določeni igralci niso prišli. Trbovlje je spremljala precejšnja smola. Zreb je določil naše šahiste, da so igrali v najmočnejši skupini, kjer je nastopila tudi Ljubljana.

Prvenstvo LRS je v tem brzoturnirju odnesla Ljubljana. Sledijo ji: Kranj, Celje, Maribor, Postojna, Domžale, Sobota itd. Presenečenje je vzgajalo prvenstva je dobra uvrstitve Kranja in slab plasman Maribora.

Trboveljčani so dosegli sledeče uspehe: Rajevac 4,5 točke, Frece 4 točke, Jazbec st. in Jazbec ml. po 3 točke, Bertonič in Jordan po 2,5 točke, Hojnik in Oprešnik pa po 1,5 točke. Omenimo še, da je bil vrstni red III. skupine naslednji: Jesenice 17 točk, Trbovlje 12,5 točke, Tržič 10,5 točke, Ptuj pa 8 točk.

Razpored fluorografiranja za mestno občino Trbovlje

Datum	Baza	Delovni čas	Naselje	Skupaj	Datum	Baza	Delovni čas	Naselje	Skupaj
20. julija	I. ekipa Rinaldo v bobnu Hrastnik	od 9. do 11. od 16. do 18.	Hrastnik Katarina Marko	533	31. julija	Trbovlje v osn. šoli Vode	od 7. do 12. in od 16. do 18.	Partizanska cesta Suštarjeva kolonija	754
"	II. ekipa Restavracija Elektrarne Trbovlje	od 7. do 12. od 14. do 18.	Dobovec Završje Šk. Riža Zupa Ključevca Zasavska cesta Ob železnici	789	1. avgusta	Trbovlje v osn. šoli Vode	samo od 7. do 12.	Trg revolucije Retje	426
21. julija	I. ekipa Gabersko pri Malgaj	od 8. do 11. od 14. do 16.	Gabersko Vrhe Knezdol Planinska vas	468	2. avgusta	Trbovlje v osn. šoli Vode	od 7. do 12. in od 16. do 18.	Keršičeva Ribnik	622
"	II. ekipa Trbovlje II v osnovni šoli	od 7. do 12. od 16. do 18.	Trg F. Felkna Planina Ojstro	511	4. avgusta	Trbovlje v osn. šoli Vode	od 7. do 12. in od 16. do 18.	Hohkrautova Opekarna	661
22. julija	Trbovlje II v osnovni šoli	od 7. do 12. od 16. do 18.	Gimnazija Obrtniška cesta Okrajni trg Kešetova Loke Klek	717	5. avgusta	Trbovlje v osn. šoli Vode	od 7. do 12. in od 16. do 18.	Zabjek	697
24. julija	Trbovlje II v osnovni šoli	od 7. do 12. od 16. do 18.	Pod gozdom Neža Vreskova Majcenova c. Keršičev hrib	711	6. avgusta	Trbovlje v osn. šoli Vode	od 7. do 12. in od 16. do 18.	Vodenska	703
25. julija	Trbovlje II v osnovni šoli	samo od 7. do 12.	Dom in vrt Golovec C. T. Čečevce	359	7. avgusta	Sušnik	od 7. do 12. in od 16. do 18.	Bevško Kolodvorska c.	752
27. julija	Trbovlje II v osnovni šoli	od 7. do 12. od 16. do 18.	Kolonija I maja	750	8. avgusta	Sušnik	samo od 7. do 12.	Ribičeva kolonija	581
28. julija	Trbovlje II v osnovni šoli	od 7. do 12. od 16. do 18.	Del kolonije I. maja in Savinjska cesta	630	10. avgusta	Trbovlje v osn. šoli Vode	od 7. do 12. in od 14. do 16.	Dobrna Novi dom	580
29. julija	Trbovlje I v osn. šoli Vode	od 7. do 12. od 16. do 18.	Trg svobode	724	RAZPORED FLUOROGRAFIRANJA ZA ZAMUDNIKE CELOTNEGA OKRAJA				
30. julija	Trbovlje v osn. šoli Vode	od 7. do 12. od 16. do 18.	Čebine Prapreče Globušak Pod ostrim vrhom Ulica 1. junija Rudarska cesta	724	11. avgusta	Dolenja vas Zagorje	od 8. do 12. in od 15. do 17.	Zamudniki občin: Zagorje Čemšenik Trojane Minše Senožeti Polšnik	
					12. avgusta	Osnovna šola v Radečah	od 8. do 12. in od 15. do 17.	Radeče Loka pri Zid. m. Podkum Dole pri Litiji	
					13. avgusta	Rudniški gasilski dom v Hrastniku	od 8. do 12. in od 15. do 17.	Hrastnik Dol pri Hrastniku	
					14. avgusta	Trbovlje v osn. šoli Vode	od 8. do 12. in od 15. do 17.	Zamudniki občin: Trbovlje	

Enajst let pozneje

Na povratku proti domu so večinoma molčali. Le tu in tam je bilo slišati klice gonjavec mul. Med potjo je Niko nekaj omenil Silvini, da mora opravičiti svojega brata njej, ker je tako nepričakovano zapustil svojo doseženo družbo, Fiametta da pa je priskujnjena. Silvina mu je odmahnila z roko: »Pustite to! Toda kljub temu se je močno čudila ženevemu koraku. Saj jo je vendar on povabil na ta izlet. Dobesedno rotli jo je, naj gre vendar z njim na Etno — sedaj pa se je naenkrat brez kakršne koli besede umaknil iz svoje družbe in odšel po drugi poti.

Niko je imel mračen obraz. Silvina ga je vedno znova opazovala. Ali se jezi nad svojim bratom? Ali se je zgodilo kaj drugega? Počasi je postala spet utrujena. Pot pred njima se je vlekla in vlekla. Ni je bilo konca. Vedno nove reke strnjene lave okrog in okrog, črne in puste. Končno so prispeli v Casa Cantoniera. Niko je plačal gonjavec mul in Lorenza. Potem je šel s Silvino na kosilo, kjer pa sta malo govorila. Napolned je prispel avto, ki ga je Niko naročil v Kataniji, akoravno je rekla

Silvina, da bi se prav tako lahko peljali v Nikoleso z omnibusom. Oba sta vstopila v avto. Sredi poti proti Nikolesu je pa Niko naročil kofertu, naj ustavi. »Moram iti malo peš,« je dejal z ledenim glasom. »To stranstvo na muli in sedaj v avtomobilu mi že preseda.«

Silvina je brez obotavljanja skočila z Nikom iz vozila. »Da, res je, šla bova raje kos poti peš.« Trudila se je, da bi izgledala ravnodušna in brezbrizna, da se ne bi izdala, kako začuden je nad njegovo slabo voljo. Niko je naročil sofarju, naj gre z avtomobilom kos poti naprej in da naj ju v bližini vasi počaka. Nato sta se s Silvino umaknila s ceste. Hodila sta mimo leskovih grmov in mladih hrastov, na katerih je listje že rumenelo. Nemški gozd. Kmalu ga je zmanjkalo. Začelo so se množiti plitje. Šla sta dalje in dalje in molčala. Čez nekaj časa sta prispela do lahko najdenega pobočja z nasadi oljk. Niko se je vsedel v travo. Kamor koli si pogledal, povsod nasadi oljk, vinogradi, gajli oranž in citron, skrbno namočena žitna in koruzna polja,

vmes pa temnosive ali pisane hiše. »Ste še vedno jezni da je Jörn da je tako naglo odšel proti Linguaglossi?«, je vprašal Niko in dvignil oči proti Silvini, ki se je naslonila na neko drevo. »Jaz?«, je vprašala Silvina z začudenim nasmeškom. »Saj vendar svobodno odloča sam, da hodi, koder hoče.« »Tako? No, mislil sem samo tako.« »Kaj šel? Zdi se mi, da ste vi postali slabe volje, ne jaz.« »Ali se mi to opazi?« »Precej. Ze cele ure se vadite v molčanju. Poleg vsega pa še delate obraz, kakor bi...« Nasmejala se je. »Kakšen obraz pa delam?« »Kakor da bi se vam pripetilo kdo ve kaj. Zgodilo se pa ni prav nič drugega, kot da naj je vaš brat pustil, da se vrneva sama domov.« Niko je izpušil šop trave in ga vrgel proč. »Ali nečete sestiti tudi vi?« Vsedla se je k njemu. Popoldansko sonce je pripekalo silovito listje oljk je pa selastelo v komaž silnemu vetru. »Kako dolgo ostaneta še v Kataniji?«, je vprašal Niko čez nekaj časa. »Mislim, da ne več dolgo.« »In potem odpotujete v Syrakus, kaj ne? Ali greste morda kam drugam?« »Mislim, da se bov« spet vrnila v Nemčijo.«

»S kom se boste vrnili, če amem vprašati?« »Saj res, vi niti ne poznate mojega spremljevalca!« »Ne, ni bilo priložnosti, da bi se spoznala.« »Moj sorodnik je. Po vseh izgledih bova odpotovala še ta teden. Skoraj prepričana sem, da...« »Toda vi vendar še niste vsa-ga...« »Videla sem že zadosti. Ni nujno, da je človek povsod, kjer so bili tudi drugi. Včasih zadostuje, da vidiš kak majhen košček zemlje, pa več več, kot če bi prepotoval celo deželo. Da, vesela sem, da bom kmalu spet doma.« »Kajaj?« »Tega bi vam niti ne mogla povedati natanko.« »Postali ste kar naenkrat tako otožni. Ste melanholični?« »Ne bi rekla.« »Nekoliko pa vendar. Zakaj?« »Morda je kriva temu gora. Njena senca. Nikoli ne bom pozabila na pogled v žrelo ognjenika. Globina, ob kateri te postane groza. Ogenj in dim. Kdor pade v to žrelo, je izgubljen, kaj ne?« »Seveda je izgubljen. Ni mu pomoči. Pa čemu mislite ravno na to? Gora ima vendar tudi svoje dobre strani. Z obrazom, ki je bil čudno napet, jo je opozoril na vrtove oljk in na koruzna polja. »Rodovitnost!«

»Da, življenje in smrt sta vedno tako blizu skupaj.« Nato sta spet oba dolgo molčala. Silvina je strmela v srebrno migotanje oljk, ki je imelo videz meglice med njo in temnoplavim nebom. Zamisljeno je opazovala upognjena in počena debela dreves, ki so srkala sončne svetlobe. Njene oči so potovale tja v daljavo, čez to rodovitno deželo, ki je sanjala svoje sanje v silni vročini vsa tiha in mirna. Toplota jo je prevzela, postala je trudna in zaspana. Pomaknila se je malo nazaj in ležala tamkaj zleknjena, z rokami pod tilnikom. Gledala je silne nebo. Vgi njeni mračni naklepi, sovraštvo in maščevanje, so skopneli. Zalost je minila. Prevzel jo je nek tih, nedoločno in trudno hrepenenje. Se sama ni vedela, po čem je koprnela. Njena ušesa so poslušala la nežno, plašno čvkanje neke ptice in monotono čirkanje cikad. Zaprla je oči. Niko je sedel tamkaj s svojimi okovanimi čevlji. Noge je imel privite k sebi, roke pa sklenjene okrog kolen. Opozval je njeno postavo. Počasi mu je drsel pogled po njenem telesu, dokler se ni ustavil na obrazu s povešenimi vekami. Njen obraz je bil bledorjav. Pod lokom zgornje ustnice so se svetlikali njeni zobje plavkastobelo. Močne obrvi nad očmi, dolge trepalnice. Čim dalje je strmel in gledal ta tih obraz, tembolj

se ga je spominjal. Naenkrat ni bil več rjav, marveč bel kot kreda. Usta so se nezavno zapotegnile, zaprte veko so pa naenkrat otrple. Obraz umrle ženske! Kakor bi ga nekdo sunil, se je nagnil čez to ležeco žensko postavo. »Silvina!« je bruhnilo iz njega. Bil je razburjen, nemiren. Silvina se je zravnila vsa zmedena in prestrašena, kakor bi se zbudila iz sanj. V njenih očeh je bil strah. »Oprostite!«, jo je prosil z neobglenim smehljajem in si poravnal lase. »Kaj... kako ste rekli?« »Oh, nič... Neumnost! Spomnil sem se svoje preteklosti...« Silvina je naglo vstala in se opotekla. Nasloniti se je morala na oljko. »Prestrašili ste me! Hotela sem malo zadremati.« Tudi on je vstal in stopil tik pred njo. »Ne govorite! Ne smete govoriti!«, jo je rotil. Hotela se mu je umakniti. »Pa kaj... kaj je z vami?« »Ne smete govoriti dalje!«, je nestrpno ponovil še enkrat. Podzavestno je napravila kretinjo, kakor bi se hotela braniti, nato pa je dvignila roke na prsi. Izgubil je oblast nad seboj. Z levico je prijel njene, kakor k prošnji dvignjene roke, z desnico pa jo je prižel k sebi. Poljublil jo je. (Dalje prihodnjik)

Io ni pravo prijateljsko sodelovanje!

Pred kratkim je bil v Trbovljah republiški mladinski turnir v košarki. Ker je sodelovalo deset udeležencev, je prireditelj KK »Rudar« sklenil, da bo turnir na dveh igriščih, in sicer na igrišču pri gimnaziji in na novem igrišču KK »Rudarja«. Sprito okoliščine, da stojala za zadnje igrišče še niso bila zagotovljena, je prireditelj prosil klub »Proletarca«, za stojala. Zagorski košarkarji so tej prošnji ustregli. Domenili so se, da bo ob priliki, ko bodo Trboveljani prišli po koše, odigrali prijateljsko tekmo mladincev obeh klubov. Ne je prišel dan, ko se »Rudarja« vzel koše, vendar že opoldne, tako da so zagorski košarkarji, prišli zastoj na igrišče...

Dogovorili so se nadalje, da bodo Trboveljani vrnili koše najkasneje do 21. junija. Ob prevozu košev v Trbovlje so poškodovali desko. Zaman so Zagorjani čakali, da bi spet videli košarkarsko tekmo, kajti zagorski igralci so čakali na koše še 5 dni!

Nato so se zagorski košarkarji opogumili in šli v Trbovlje po koše. Na tamkajšnjem igrišču pa ni bilo nikogar razen nekaterih članov v bifeju. Ko je šel funkcionar zagorske košarkarske sekcije prositi ljudi za pomoč, so mu ti dejali, da niso člani košarkarskega kluba in da zato ne bodo pomagali. Ali ni to nesportni pojav v društvu? Čemu bi bli enotni in ustrezljivi, če smo lahko sektaši! Tudi balinarji niso hoteli pomagati Zagorjanom naložiti koša.

Ce ne bi bilo dveh nogometišev — mladincev, Zagorjani ne bi mogli naložiti koša!

Končno bodo Zagorjani lahko začeli z rednim treningi. Z dobro voljo je mogoče nekaj potrpeti. Ampak drugič ni treba več izgovorov — ne moremo dobiti avtomobila in podobno. S takimi odnašaji se med košarkarskimi klubi v Zasavju pač ne

Redek obisk. — V sredo, dne 8. t. m., je prispel v Loko lep avto iz Avstrije. Ustavil se je pred gostilno na trgu. Iz avtomobila je stopil 45-letni možki in odšel v gostišče. V razgovoru z uslužbencem tov. Komanom je izjavil, da je zadnji možki potomec našega pisatelja Primoža Trubarja. Želel si je ogledati kraj, kjer je deloval njegov slavn prednik. Slikal je tudi spominsko ploščo na hiši. — Trubarjev potomec živi v Avstriji in potuje po Jugoslaviji. Škoda, da v pogovoru ni bilo mogoče izvedeti kaj več podrobnosti. S. S.

bodo ustvarile pravične vezi in prijateljsko sodelovanje. »Rudar« tega svojega dejanja ne more opravičiti, čeprav bi bilo želeli, da »Rudar« kot član prve republiške lige daje zgled in pobudo klubom, ki so v bližini in tekmujejo v slovenski ligi. Dokler »Rudar«, te naloge ne bo opravičil, ne bo pravega vzdušja med košarkarji v Zasavju.

Prva naloga vseh košarkarjev v Zasavju naj bo, ustvariti res pravo prijateljsko sodelovanje med klubi. Zaželeno je tudi, da bi »Rudar« nudil ostalim klubom pomoč v obliki trenerja. S tem bi se kvaliteta košarke v Zasavju zelo dvignila in ne bi bila zapisana zatonu.

-n-k.

Vsi v Rogaško Slatino

V nedeljo, 19. julija 1953 vsi v Rogaško Slatino, kjer bo odkritje spomenika Borisu Kidriču.

Spored:

V soboto, dne 18. julija — v zdraviliški dvorani slovenska akademija z bogatim sporedom;

V nedeljo, dne 19. julija — ob 8. uri sprejem gostov, ob 10. uri odkritje spomenika, ob 14. uri ogled zdravilišča in novih vrelcev, ob 15. uri športne igre: nogomet, namizni tenis, kegljanje, šah.

Udeležite se v čim večjem številu iz Maribora, Ptuja, Celja, Slovenjega Gradca, Ljubljane, Trbovlj in Krškega vozijo posebni vlaki.

Sindikalna podružnica

VAŽNO OPOZORILO VSEM USTANOVAM, DRUŠTVOM IN ORGANIZACIJAM V TRBOVLJAH

Uprava DPD »Svoboda-centra« v Trbovljah sporoča, da bo kino v Delavskem domu od 30. junija t. l. dalje predvajal zopet dva filma tedensko. Dvorana bo zaradi tega stalno oddana za kino predstave. Prosta bo le vsak petek, pa tudi v tem primeru se je treba glede oddaje dvorane dogovoriti z upravo kinematografa najmanj sedem dni prej. Vsakdo, ki potrebuje kinematografsko dvorano za kakršno koli prireditve ali zborovanje, naj določi v ta namen petek.

Uprava.

LISTNICA UREDNIŠTVA
Groboljšek Franc, Trbovlje. — Poslano prejeli. Oglasi se v uredništvu. Pozdravi!

RAZGLAS

Obveščamo vse interese, da je na tržnem prostoru pričela obratovati javna tehnična z nosilnostjo 15 ton.

(Iz tajništva Sveta za gosp. in komun. zadeve, LOMO Trbovlje)

PREKLIC

Predlicujem neresnične vesti, ki sem jih govoril o Anici Gošter ter se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe. Miro Hudar, Trbovlje, Trg svobode 3.

Preklic

Predlicujem za neresnično, kar sem govoril o Anji Krasovec. Joca Krasovec, Krasnik.

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem primariju dr. Virgilu Krasniku za izredno skrb in uspešno zdravljenje, s katerim mi je ob moji težki bolezni rešil življenje. Zahvaljujem se tudi ostalim zdravnikom in strežnemu osebju. — Nada Skrabar, Jesenovo. Enako se zahvaljuje hvalažni mož ter ostali člani Skrabarjeve in Zupanove družine.

Novo cene kurivu za široko potrošnjo in ustanove

Uredba v Uradnem listu št. 26 z dne 29. junija t. l. določa nove cene premoga za široko potrošnjo in ustanove. V prihodnje bo stal trboveljski premog — Kosovec za široko potrošnjo 1950 din za 1 ton. (poprej je bila njegova cena 3667 din), medtem ko je tona kosovec stala v prosti prodaji 5570 din.

Kockovec je stal poprej v prosti prodaji 5000 din, njegova prejšnja cena je znašala za potrebe široke potrošnje 3333 din, sedaj pa, stane 1 tona tega premoga 1830 din.

Orehovec se je prodajal v prosti prodaji po 4650 din, njegova prejšnja cena je bila 1 tona 3100 din, nova cena tega premoga je določena za široko potrošnjo na 1715 din.

Za velenjski lignit je bila določena poprej cena za prosto prodajo 3250 din, za široko potrošnjo je veljala prej cena 2167 din, sedaj pa bo stala 1 tona velenjskega lignita za široko potrošnjo 910 din.

Zaželeno je, da si potrošniki prihrane kurivo že sedaj in to predvsem orehovec, ki je na zalogi. Premog se lahko naroči pri Mestnem podjetju v Trbovljah, in sicer v poslovalnici z gradbenim materialom in železnino na Partizanski cesti (pri Režunu v Petelinovi vasi).

»IZOLIRKA«

LJUBLJANA - MOSTE

Telefon: 21-852, 20-557, 20-615 - Brzjav: Izolirka-Ljubljana

PROIZVAJA:

BITUMENSKI IZDELKI:

Bitumenska strešna lepenska štev. 80, 120, 150, 200.

VROCI PREMAZI:

Bitumenska premazna masa za premaz streh;
Bitumenska izolacijska masa za izolacijo temeljev;
Bitumenska zalivna masa za zalivanje granitnih, lesenih kock ter betonskih fug

HLADNI PREMAZI:

Bitumenska emulzija A za cestogradnjo;
Bitumenska emulzija B za cestogradnjo in izolacijo;
»IBITOL« bitumenska raztopina za izolacijo temeljev;
»IBITOL« lak zaščitni premaz za kovine in les;
Pasta za polaganje salonitnih streh.

KATRANSKI IZDELKI:

Katranska smola — zmehčišče po naročilu do 100° KS;
Katranska olja — karbolinej;
Naftalin;
Podometne bergman cevi ø 11, 13,5, 16, 23, 29 in 36 mm.

TOPLLOTNA IZOLACIJA:

Izolacijska (termalit) opeka 250 × 120 × 65 mm;
Žilindrina volna v balah 1 × 0,5 × 0,2 m;
Žilindrina volna v blazinah 3 × 1 m, debelina 40 mm — živane;
Žilindrina volna v blazinah 3 × 1 m, debelina 40 mm — neživane.

Izvedba montažnih izolacijskih del v temperaturnem območju od -190° C do +700° C.

Za strokovne nasvete se obračajte na podjetje!

»IZOLIRKA«, LJUBLJANA - MOSTE

DELOVNI KOLEKTIV

STROJNE TOVARNE MIHA MARINKO - TRBOVLJE

TOVARNE RUDARSKIH STROJEV
IN TRANSPORTNIH NAPRAV

ČESTITA DELOVNIM LJUDEM NAŠE
DOMOVINE K 22. JULIJU
DNEVU VSTAJE SLOVENSKEGA LJUDSTVA
Z IZGRADNJO NAŠE INDUSTRIJE IN
RUDARSTVA BOMO DVIGNILI MATERIAL-
NI NIVO NAŠIH DELOVNIH LJUDI

KOLEKTIV IN UPRAVA

TRGOVSKEGA PODJETJA

„UMETNINA“

LJUBLJANA - Resljeva cesta 16

ČESTITA VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM SLOVENIJE K

22. JULIJU —

DNEVU VSTAJE SLOVENSKEGA LJUDSTVA IN SE PRI-
POROČA ZA OBISK SVOJIH POSLOVALNIC.

Borbene pozdrave pošilja
vsem delovnim kolektivom

Slovenije - k 22. juliju -

Dn. vu vstaje slovenskega ljudstva

KOLEKTIV IN UPRAVA

STEKLARNE

ROGAŠKA

SLATINA

OKRAJNA

ZADRUŽNA ZVEZA

TRBOVLJE

z vsemi svojimi podjetji, KDZ Trojane in Splošnimi kmetijskimi
zadrugami okraja pošilja borbene pozdrave in čestitke k »DNEVU
VSTAJE«, prazniku slovenskega naroda.